

יד מהרש"א
מסכת בבא בתרא
פרק המוכר את הספינה
עג. – צא.

ד' חשון תשע"ו

© Yechezkel Folger 2015

מפתח

דף עה:	5
רשב"ם ד"ה ואותיות	5
תוספות ד"ה קפל מגדלין	5
דף עו-עו:	5
תוספות ד"ה רבי נתן אומר	5
סוגיא דספינה חלק א' תד"ה במאי אוקימתא בעמוד ב'	5
סוגיא דספינה חלק ב' תד"ה ספינה	7
סוגיא דספינה חלק ג' בא"ד משום דבעי ובא"ד ובפניו	9
סוגיא דספינה חלק ד' בא"ד ומיהו יש לאמר	10
סוגיא דספינה חלק ה' בא"ד ועוד קשה לר"ת	11
דף עו:	12
סוגיא דספינה חלק ו' תוספות ד"ה במאי אוקימתא	12
סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק א' תד"ה אמר רב פפא	12
דף עז:	13
סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק ב' תד"ה אמר אמימר	13
סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק ג' בא"ד דלגבות	14
סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק ד' תד"ה אותיות מילי	15
דף עז:	16
תוספות ד"ה רב פפא	16
רשב"ם ד"ה כולה זבין	17
דף עח:	17
רשב"ם ד"ה תא שמע	17
דף עט:	17
רשב"ם ד"ה שובך מלא	17
סוגיא דבור ונתמלא חלק א' רשב"ם ד"ה הכי קאמר	17
דף עט:	19
סוגיא דבור ונתמלא חלק ב' תוספות ד"ה אבל בשדה	19
דף פ:	20
רשב"ם ד"ה במתניתין	20
תוספות ד"הא באמה	20
דף פ:	21
רשב"ם ד"ה כדרכו אסור	21
דף פא:	23
תד"ה ממאי	23
תד"ה למעוטי אדמת	24
דף פא:	25
תד"ה תרומה לכהן	25
סוגיא דלקיחה והבאה באחד חלק א' תד"ה דעביד להו	25
דף פב:	27
סוגיא דלקיחה והבאה באחד חלק ב' תד"ה בצרן ושגרן	27
סוגיא דלקיחה והבאה באחד חלק ג' תד"ה עד שתהא	27
דף פב:	29
סוגיא דהעולה מן הגזע חלק א' תד"ה מתקיף לה רב פפא	29
סוגיא דהעולה מן הגזע חלק ב' תוספות בא"כ כדמוכח לקמן	29

דף פב:	29
תד"ה וזורע את הניר	29
דף פג:	30
תד"ה מפוזרין	30
תד"ה הרכובה	30
דף פג:	30
תד"ה רשוה הרבים מהו שתפסיק	30
סוגיא דנתאנה שתות חלק א' תד"ה לוקח יכול	30
דף פד:	31
סוגיא דנתאנה שתות חלק ב' תד"ה ותנא תונא	31
סוגיא דנתאנה שתות חלק ג' תד"ה והוזלו ועמדו על ג'	32
דף פד:	33
סוגיא דכליו של מוכר חלק א' רשב"ם ד"ה אם הי' פקח ותד"ה ואי	33
סוגיא דכליו של מוכר חלק ב' תוספות ד"ה מדד	34
סוגיא דכליו של מוכר חלק ג' תוספות ד"ה ואי ברשות הרבים	35
דף פה:	35
סוגיא דכליו של מוכר חלק ד' תד"ה כל מקום	35
תוספות ד"ה ה"ג בתוספתא	35
דף פה:	35
תד"ה כגון שהי' בעלה	35
תד"ה בין פסק	36
דף פו:	37
רשב"ם ד"ה לצדדין	37
דף פו:	37
סוגיא דכור בשלשים חלק א' תוספות ד"ה ראשון ראשון קנה	37
סוגיא דכור בשלשים חלק ב' בא"ד בהדי בבא דסרסור	38
דף פז:	40
רשב"ם ד"ה אי מדה דלוקח	40
תד"ה מי כאן תנא	40
דף פז:	41
משנה השולח את בנו אצל חנוני	41
רשב"ם ד"ה כדשמואל	41
תד"ה אלא צלוחית	41
תד"ה אי הכי	41
דף פח:	41
רשב"ם ד"ה ור' יהודה סבר	41
רשב"ם ד"ה והני מילי דקייצי	41
רשב"ם ד"ה סטין	42
דף פח:	42
סוגיא דהכרעה חלק א' רשב"ם ד"ה וחייב להכריע	42
סוגיא דהכרעה חלק ב' רשב"ם ד"ה לא ימוד	42
תד"ה וקללם	43
דף פט:	44
סוגיא דהכרעה חלק ג' רשב"ם ד"ה אלא שוקל	44
סוגיא דהכרעה חלק ד' רשב"ם ד"ה ונותן הכרע אחד לכולן	44
סוגיא דהכרעה חלק ה' רשב"ם ד"ה י"ב טפחים	45

דף פט:	46
סוגיא דתומן חלק א' רשב"ם ד"ה תומן (הראשון)	46
סוגיא דתומן חלק ב' רשב"ם ד"ה תומן (השני)	47
תוס' בד"ה ובמשורה כו'	48
דף צ:	48
סוגיא דמדת לח חלק א' רשב"ם ד"ה שלישית ההין	48
סוגיא דמדת לח חלק ב' רשב"ם ד"ה רביעית ההין	49
סוגיא דמדת לח חלק ג' תוספות ד"ה במקדש	50
רשב"ם ד"ה דלא ליהוי	51
תד"ה במקדש	52
תד"ה והשקל עשרים	52
דף צ:	52
רשב"ם ד"ה ושמע מינה מוסיפין	52
דף צא:	52
תד"ה חד אמר	52

דף עה:

רשב"ם ד"ה ואותיות

בפרשב"ם בד"ה ואותיות כו' במשיכה כשיבא לידו שימסור לו המוכר עכ"ל לישנא שימסור לו הוא מגומגם דבקנין משיכה קיימין הכא וא"צ מסירה לומר לך חזק וקני ויש להגיה שימכור לו המוכר ודו"ק:

תוספות ד"ה קפל מגדלין

תוס' בד"ה קפל מגדלין כו' עמודין עשויין למגדלין כו' ובד"ה אחזה בטלפה כו' אלא תא חזק וקני כו' דליקני באחיזה בעלמא עכ"ל כצ"ל:

דף עו.עו:

תוספות ד"ה רבי נתן אומר

[דף עו עמוד א] תד"ה רבי נתן כו' ואותיות במסירה ובשטר כו' נחא ליה טפי למיתני מסירה כו' עכ"ל כך פי' גם רשב"ם דתרוייהו בעי מסירה ושטר אבל מדבריהם נראה דהו גרסי הכי וק"ל:

סוגיא דספינה חלק א' תד"ה במאי אוקימתא בעמוד ב'

[דף עו עמוד ב] בד"ה במאי אוקימתא בר"ה כו' בסימטא או לא ואביי כו' ולא כרבנן דאפילו ר' מודה דמשיכה קניא עכ"ל דהכי משמע לישנא דעד שימשכנה כו' דר' דסבר מסירה קניא מכ"ש משיכה כשיטת ר"י לעיל והמגיה כאן בספרים חדשים הגיה ללא צורך ועיין בתוס' בפ"ק דקדושין שהקשו כעין זה לפר"ת דלמאי דמוקי לה בסימטא ומסירה קונה בסימטא לאביי ורבא מכ"ש דמשיכה וא"כ לא אתיא מלתייהו אלא כר' דרבנן סברי עד שימשכנה כו' ודבריהם קשיא קצת דהא אם נאמר כן לרבנן דוקא משיכה ולא מסירה אף על גב דעדיפא א"כ נאמר ג"כ לאביי ורבא הכי ע"ש ודו"ק:

- 1) ר"י
 - a) קנין גרוע is a מסירה – מסירה is a better קנין משיכה
- 2) רבינו תם
 - a) קנין is the better מסירה
- 3) ברייתא First
 - a) ברייתא that this סוגיא assumes throughout the – ספינה נקנית במשיכה says רבי בסימטא deals
 - b) קונה בסימטא isn't מסירה holds that רבי it follows that ר"י For
 - c) קונה בסימטא is also מסירה holds that רבי it follows that רבינו תם For
- 4) ברייתא Second

- a) "לא קנה עד חכמים who say and disagrees with נקנית במסירה ספינה says that רבי שימשכנה או עד שישכור את מקומה"
- 5) גמרא
- a) הוה אמינא of the קשיא
- i) Presumably ב' ברייתא also deals בסמטא and it results that there is a סתירה between what רבי says in 'א ברייתא and what רבי says in 'ב ברייתא
- ii) note that
- (1) for ר"י the סתירה is that רבי in 'א ברייתא implies that only the better קנין of קונה is בסמטא while רבי in 'ב ברייתא says that מסירה is also קונה
- (2) for רבינו תם the סתירה is that רבי in 'ב ברייתא implies that only the better קנין of קונה is בסמטא while רבי in 'א ברייתא says that משיכה is also קונה
- b) תירוצ
- i) רשות הרבים deals with ב' ברייתא – סימטא deals with 'א ברייתא
- 6) מהרש"א of the ביאור of ר"י and רבינו תם as explained by מסקנא
- a) For ר"י – since רבי says מסירה is קונה in רשות הרבים and חכמים then disagree and say משמע – it's that רבי in effect teaches that מסירה is קונה in רשות הרבים as well as the stronger קנין of משיכה
- b) For רבינו תם it's possible that רבי teaches that only the better מסירה that's the better קנין is קונה in רשות הרבים
- c) ר"י for שאלה
- i) Can there be a דאמר who holds that only מסירה is קונה in רשות הרבים
- d) תשובה – only if the דאמר holds that משיכה isn't in רשות הרבים
- 7) גמרא of the המשך
- a) סימטא in קונה is משיכה and רשות הרבים in קונה is מסירה say that אב"י ורבא
- b) it follows that רשות הרבים in קונה is מסירה holds that רבי – since only קשיא to the מסקנא that רבא disagree with רבנן who say משיכה is קונה and agree with רבי
- 8) מהרש"א by תוספות as explained by ביאור
- a) For רבינו תם it's a פשיטות that the גמרא means that רבא אב"י agree with רבי that only מסירה is קונה in רשות הרבים that's the better קנין
- b) For ר"י the גמרא could have asked further that רבא אב"י don't even agree with רבי because we've shown that רבי for ר"י holds that משיכה is קונה in רשות הרבים as well as מסירה while it's possible that רבא אב"י hold that the better קנין of משיכה doesn't apply to רשות הרבים because משיכה isn't in רשות הרבים
- 9) Further ביאור by תוספות as explained by מהרש"א
- a) ר"י to קשיא
- i) In the הוה אמינא that held that רבי says in 'ב ברייתא that מסירה is בסמטא קונה

- ii) Why didn't the גמרא ask how it is that אביי ורבא who say משיכה is בסימטא – and who for ר"י presumably hold that מסירה that's a קנין גרוע isn't בסימטא – רבי are מחולק with

b) תירוץ

- i) The הוה אמינא assumed that the מחלוקת of רבי and חכמים is in fact that רבי says מסירה is also בסימטא even though it's a קנין גרוע while חכמים say that only משיכה is בסימטא – and אביי ורבא agree with חכמים
- ii) Contrast the קשיא of the גמרא for the מסקנא where we've established that for ר"י the גמרא can ask that אביי ורבא on רשות הרבים agree with neither רבי nor חכמים

10) מהרש"א as brought by קידושין in תוספות

- a) קונה בסימטא and מסירה משיכה that רבי who says for רבינו תם to קשיא
- i) We established that the הוה אמינא held that ב' ברייתא deals בסימטא and that the מחלוקת between רבי and חכמים was that רבי said both מסירה and משיכה are קונה בסימטא while חכמים who say that שימשכנה עד קנה לא teach the רבותא that only משיכה is בסימטא
- ii) Now since רבינו תם says that מסירה is a better קנין than משיכה – it follows for קונה בסימטא is מסירה כל שכן it's a קונה בסימטא משיכה that אביי ורבא who say that משיכה is בסימטא and that they agree with רבי and disagree with רבנן
- iii) Why then is it that the גמרא doesn't ask for the הוה אמינא how it is that אביי ורבא follow רבי and not חכמים

11) מהרש"א

- a) קשיא
- i) Since תוספות accepts that רבינו תם can hold for חכמים the רבותא that only משיכה is בסימטא even though מסירה is עדיפא – why can't תוספות in קידושין accept the same for אביי ורבא with the result that אביי ורבא agree with חכמים

12) גמרא of המשך

- a) רב אשי of מסקנא
- i) "לך חזק וקני" said מוכר if רשות הרבים in קונה is מסירה agree that כולי עלמא
- ii) לך משוך וקני said מוכר the ברשות הרבים where מחולק are חכמים and רבי משיכה by קונה be לוקח that the מקפיד is מוכר hold that חכמים (1) מקפיד isn't מוכר and מראה מקום הוא לו רבי (2)

סוגיא דספינה חלק ב' תד"ה ספינה

בד"ה ספינה כו' אי מסירה לא מהני בסימטא כו' עכ"ל עיקר קושייתו לפי' זה כיון דמסירה לא מהני בסימטא ע"כ קניית הסימטא במשיכה ומאי פריך לרב דאימא נמי בסימטא קאיירי אבל לפר"ת נוחא דמשמע ליה דמתני' בין בר"ה בין בסימטא קאיירי ודוקא במסירה אבל משיכה אפי' בסימטא לא קני וקשה לרב דאמר במשיכה וברייטא בשמעתיך דקתני במסירה

ומוקי לה דוקא בר"ה היינו משום דסמך עצמו אמה דקתני באידך ברייתא ספינה במשיכה והיינו ע"כ בסימטא כדאמר אביי ורבא ודו"ק :

1) הקדמה

- a) בהמה גסה נקנית במשיכה says רב
- b) A גמרא assumes that בהמה גסה נקנית במסירה and the משנה in מסכת קידושין says that this means that the בהמה גסה is only במסירה
- c) The גמרא there asks that the משנה is a קשיא to רב who presumably means that only קונה is משיכה

2) מהרש"א as explained by שיטת ר"י for תוספות

- a) ר"י to קשיא
 - i) Why doesn't the גמרא answer that
 - (1) who says only משיכה is קונה deals בסימטא where מסירה isn't because it's a קנין גרוע – and the משנה agrees with רב on סימטא
 - (2) the משנה deals with רשות הרבים when it says that only מסירה is קונה – because – unlike רבי ב' in ברייתא ב' – the משנה holds that משיכה isn't שיך in רשות הרבים – and רב agrees with the משנה on רשות הרבים

b) Possible תירוץ

- i) The גמרא assumes that the משנה deals with סימטא as well as רשות הרבים and says only מסירה is קונה in each – it follows that the משנה is a קשיא to רב even if he said his מימרא only for סימטא
- c) תירוץ to the possible פירכא
 - i) We've established that ר"י holds that משיכה is the better קנין and – since it's a פשיטות that משיכה is בסימטא – שיך – there's no reason to assume that the משנה holds that only מסירה is בסימטא

3) מהרש"א as explained by שיטת רבינו תם for תוספות

- a) for רבינו תם we understand the קשיא of the גמרא because רבינו תם holds that מסירה is the better קנין – and it follows that the גמרא can assume that the משנה deals with סימטא as well as with רשות הרבים and says only מסירה is קונה in each – and it follows further that the משנה is a קשיא to רב even if he says his מימרא only for סימטא

4) מהרש"א

- a) רבינו תם to קשיא
 - i) But why in fact does the גמרא assume that the משנה in קידושין deals with both מסירה and סימטא – after all the גמרא in 'א didn't make this assumption when it established that ב' deals only ברשות הרבים
- b) תירוץ

- i) The גמרא here needs to say that ב' ברייתא deals only ברשות הרבים in order that there be no סתירה between רבי in ב' ברייתא with רבי in א' ברייתא
- ii) There is no הכרה to limit the משנה in קידושין to ברשות הרבים
- c) קשיא
 - i) But why does the גמרא assume that רבי in א' ברייתא deals בסימטא and that רבי in ב' ברייתא deals ברשות הרבים
 - ii) Say instead that רבי in א' ברייתא deals with ברשות הרבים and holds that משיכה is קונה – while עדיפא that's מסירה כל שכן it's a קונה in ברשות הרבים and רבי in ב' ברייתא deals with סימטא and holds that בסימטא only the better קנין of קונה is מסירה
- d) תירוצ'
 - i) The result would be a קשיא to אביי ורבא who say משיכה is בסימטא

סוגיא דספינה חלק ג' בא"ד משום דבעי ובא"ד ובפניו

בא"ד משום דבעי לאשמועין דאפי' בסימטא דבעי משיכה אותיות כו' עכ"ל היינו למאי דמסיק דכאן בסימטא ודקתני ספינה במסירה היינו בר"ה אבל למאי דס"ד דההיא דקתני ספינה במסירה איירי נמי בסימטא לית לן למימר הכי דכיון דקני בסימטא אפי' במסירה לא ה"ל למיתני הכא משיכה משום אותיות ולכך פריך שפיר ודו"ק:

בא"ד ובפניו וקניא בר"ה וכ"ש בסימטא דאפי' משיכה קונה בסימטא כדאמר אביי ורבא כו' כצ"ל:

- 1) תוספות of המשך
 - a) חלק ב' that was mentioned in ר"י to רבינו תם by קשיא
 - i) Why does the גמרא in מסכת קידושין ask that the משנה in מסכת קידושין is a קשיא for רב
 - ii) Why doesn't the גמרא answer that
 - (1) who says only משיכה is קונה deals בסימטא where מסירה isn't קונה because it's a קנין גרוע – and the משנה agrees with רב on סימטא
 - (2) the משנה deals with ברשות הרבים when it says that only מסירה is קונה – because – unlike רבי in ב' ברייתא – the משנה holds that משיכה isn't קונה in שייך – and רב agrees with the משנה on ברשות הרבים
 - b) ר"י by תירוצ'
 - i) The גמרא in קידושין assumes that it can't be that רב agrees with the משנה that only מסירה is ברשות הרבים because if so
 - (1) instead of teaching that only משיכה is בסימטא and teaching nothing about ברשות הרבים
 - (2) should have taught that מסירה is קונה in ברשות הרבים because משיכה isn't קונה in שייך – and we'd realize ourselves that משיכה that's the stronger קנין is בסימטא where it's a פשיטות that משיכה is שייך

- c) ר"י תירוצ' to the קשיא
- i) ברייתא א' in רבי – רשות הרבים is קונה מסירה that says for רבי that still needs to teach for סימטא that משיכה is קונה
- d) תירוצ'
- i) דין to point out the different קונה בסימטא is משיכה needs to teach that ברייתא א' for אותיות namely that are נקנית only by doing both מסירה and משיכה as explained in תד"ה אי כרבי of the קנין for אותיות aren't relevant here
- 2) מהרש"א
- a) הקדמה
- i) Return to the first קשיא of the גמרא when the גמרא held that both ברייתא א' and ברייתא ב' deal בסימטא and asked that רבי who says for סימטא in ב' that מסירה is קונה is סותר himself in ב' where he says for סימטא that מסירה is משיכה as well as קונה
- b) ר"י to קשיא
- i) Why not say that ברייתא א' actually says that מסירה and משיכה are both קונה only by doing both מסירה and משיכה to teach that אותיות are בסימטא
- c) תירוצ'
- i) The סברא of ר"י can explain why ברייתא א' teaches משיכה for סימטא even though we can derive משיכה for סימטא from מסירה for רשות הרבים
- ii) But the סברא doesn't go so far as to explain why רבי would use words in ב' for סימטא that imply that only משיכה is קונה and at the same time say in ב' for סימטא that imply that מסירה and משיכה are both קונה

סוגיא דספינה חלק ד' בא"ד ומיהו יש לאמר

בא"ד ומיהו י"ל דלמאי דמסיק כו' ומעיקרא כי הוה ס"ד כו' הוה ס"ד דטעמא דרבנן משום דמסירה לא קניא בסימטא כו' אבל אין לומר דמעיקרא ס"ד כו' עכ"ל שיעור דבריהם כך הוא דלמאי דמסיק דטעמא דרבנן משום קפידא ניהא לפר"ת אבל מעיקרא ע"כ דהוה ס"ד דטעמייהו משום דמסירה לא קניא בסימטא הוא קשה לפר"ת דהא כיון דמשיכה קונה בה מכ"ש מסירה אבל אין לומר דמעיקרא נמי ניהא לפר"ת דהוה ס"ד דפליגי דלר' שייכא כו' ולרבנן לא שייכא זה אינו דא"כ מאי כו' ודו"ק:

- 1) מהרש"א as explained by תוספות
- a) רבינו תם to קשיא
- i) Both in the אמינא and in the מסקנא חכמים disagree with רבי and say קנה עד שימשכנה
- ii) So it's clear that חכמים hold that משיכה is the better קנין

- b) תירוץ Possible
- i) Generally מסירה is the stronger קנין but חכמים say that ספינה is an exception because מסירה isn't שייד for ספינה
- c) תירוץ to the פירכא
- i) if ספינה is an exception because מסירה isn't שייד for ספינה
- ii) then when the גמרא in the מסקנא establishes that ברשות הרבים deals ברייתא ב'
- (1) why does the גמרא ask that אביי ורבא who say מסירה is קונה in רשות הרבים agree with רבי and not with חכמים who say only משיכה is קונה in רשות הרבים
- (2) When the גמרא could answer that it's only for ספינה that חכמים say only רשות הרבים is קונה in משיכה
- d) ומיהו יש לומר of תירוץ
- i) The final מסקנא according to רב אשי holds that חכמים require משיכה only because the מוכר said וקני משוך וקני and for חכמים this means that the מוכר was קנין to require משיכה even though מסירה is the better קנין

סוגיא דספינה חלק ה' בא"ד ועוד קשה לר"ת

בא"ד וע"ק לפר"ת כו' הא נמי במשיכה תנן בפ"ק כו' עכ"ל אבל לפר"י הא דקתני התם משיכה דחשיבא ממסירה לא תקשי ליה {לר"ת} {כדתקשי} {כדמקשי ר"י} ליה {לר"ת} לרב {כלומר אליבא דרב} משום דמתניתין לאו דין משיכה אתא לאשמועינן אלא דין אחד רוכב ואחד מנהיג כו' וק"ל:

- 1) תוספות
- a) Refer back to חלק ג' and חלק ב' where
- i) a קשיא of the גמרא in קידושין to רב who says משיכה is קונה from a משנה that says קונה is based for רבינו תם on the assumption that the משנה deals with סימטא as well as with רשות הרבים and says that only מסירה that's the better קנין is קונה in each
- b) רבינו תם to קשיא
- i) Even if the משנה in קידושין is a קשיא to רב because it holds only מסירה is קונה – בבא מציעא (whose פרטים aren't relevant here) that mentions אורחא that משיכה is קונה רב can still rely on a משנה of "רוכב ומנהיג" in
- 2) מהרש"א
- a) שאלה
- i) Why doesn't ר"י ask to רבינו תם also that the משנה of "רוכב ומנהיג" in effect teaches also that משיכה is חשוב than מסירה
- b) תירוץ
- i) The משנה of רוכב ומנהיג is enough to teach אורחא that משיכה is קונה

- ii) but it can't be said that a purpose of the משנה is to teach that משיכה is the better קנין because the purpose of the משנה is only to teach the special דין whose פרטים aren't relevant here

דף עו:

סוגיא דספינה חלק ו' תוספות ד"ה במאי אוקימתא

[דף עו עמוד ב] בד"ה במאי אוקימתא בר"ה כו' בסימטא או לא ואביי כו' ולא כרבנן דאפילו ר' מודה דמשיכה קניא עכ"ל דהכי משמע לישנא דעד שימשכנה כו' דר' דסבר מסירה קניא מכ"ש משיכה כשיטת ר"י לעיל והמגיה כאן בספרים חדשים הגיה ללא צורך ועיין בתוס' בפ"ק דקדושין שהקשו כעין זה לפר"ת דלמאי דמוקי לה בסימטא ומסירה קונה בסימטא לאביי ורבא מכ"ש דמשיכה וא"כ לא אתיא מלתייהו אלא כר' דרבנן סברי עד שימשכנה כו' ודבריהם קשיא קצת דהא אם נאמר כן לרבנן דוקא משיכה ולא מסירה אף על גב דעדיפא א"כ נאמר ג"כ לאביי ורבא הכי ע"ש ודו"ק:

See סוגיא of this חלק א'

סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק' א' תד"ה אמר רב פפא

בד"ה אמר רב פפא כו' אבל אי לא אמר למלתיה אלא אליבא דחכמים כו' עכ"ל והרא"ש כתב דלפי זה נמי ראייה דהלכה אין אותיות נקנות במסירה מדלא קאמר רב פפא מלתיה אלא אליבא דחכמים וע"ש אבל התוס' ימאנו בזה והיינו משום דאי הוה גרסינן לקמן אותיות נקנות במסירה הרי פסק הלכתא דלא כחכמים וכרב פפא דס"ל כוותיהו אבל מסתמא דתלמודא דהתם הוה שפיר ראייה להגיה ולגרס הכא אין אותיות כו' אי רב פפא אמר דצריך אפילו לר' כו' וק"ל:

- 1) First הקדמה
 - a) אמר says
 - i) according to רשב"ם that הלכה כרבי that אותיות are במסירה and require no שטר מכירה
 - ii) according to ר"י and רבינו תם that הלכה כרבנן that אותיות aren't במסירה and require a שטר מכירה
- 2) Second הקדמה – רב פפא – "צריך למיכתב לי קני לך איהו וכל שעבודא דבי"
- 3) רב פפא of מימרא on the מהלכים Two – תוספות
 - a) says for רבנן who require a שטר מכירה that in the שטר the מוכר must write and מיקל is רב פפא – שטר – but for רבי who requires no שטר – קני לך איהו וכל שעבודא דבי"קני לך איהו וכו' even say מוכר doesn't require that the
 - b) says for רבנן who require a שטר מכירה that in the שטר the מוכר must write and מוכר says רב פפא – שטר – but for רבי who requires no שטר – קני לך איהו וכל שעבודא דבי"קני לך איהו וכל שעבודא דבי" must say
- 4) חכמים and ר' מאיר between מחלוקת on a מסכת קידושין in סתם גמרא

- a) both מאיר ר' and חכמים agree with רבנן that a שטר מכירה is needed – they disagree on the שיטה of פפא רב for רבנן – namely whether for רבנן the מוכר needs to write "קני לך איהו" in the שטר מכירה
- 5) תוספות
- a) שאלה
- i) Why didn't the גמרא say that כ"ע אית להו דרבי that no שטר מכירה is needed and ר' מאיר and חכמים disagree on the שיטה of פפא רב – namely whether for רבי the מוכר needs to say "קני לך איהו"
- b) ר"י תשובה
- i) Must be because the גמרא holds הלכה כרבנן
- c) Now
- i) the ראי' of ר"י that רבנן holds הלכה applies only if the second מהלך is correct that פפא רבנן said his דין for רבי as well as for רבי
- ii) because if רב פפא said his דין only for רבנן it's possible that רבי holds הלכה and the reason that the גמרא doesn't suggest that מאיר ר' and חכמים disagree on the שיטה of פפא רב is that "רבי" for רבי never said his דין for רב פפא
- 6) מהרש"א brought by רא"ש
- a) The גמרא is a ראי' that רבנן holds הלכה even if רב פפא said his דין only for רבנן – because the fact itself that רב פפא said his דין only for רבנן proves that רב פפא holds that הלכה כרבנן
- 7) מהרש"א
- a) שאלה
- i) Why doesn't תוספות agree with רא"ש
- b) תשובה
- i) That רב פפא holds that הלכה כרבנן isn't a סתם גמרא that would prove that the הלכה כרבנן in אמיר ר"י is correct that גרסא of ר"י
- ii) There's proof that the גמרא in אמיר ר"י is correct only if the סתם גמרא in רבי rules against רבי – namely only if רב פפא says his דין also for רבי

דף עז.

סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק ב' תד"ה אמר אמימר

[דף עז עמוד א] בד"ה אמר אמימר כו' אף על גב דלא הוחזקו דאי בהוחזקו פשיטא כו' ה"ל למיחש לנפילה ופקדון דשכיחי כו' עכ"ל הכי הוא קושטא דמלתא דבהוחזקו התם פשיטא דחיישי' ולנפילה ופקדון לא חיישינן אפילו בשכיחי וא"כ ודאי ליכא לאתויי ראייה מדלא חיישי' לנפילה ופקדון אהוחזקו דהתם אלא דמייתי דאי אף בלא הוחזקו ניחוש ה"נ ניחוש לנפילה ופקדון וק"ל:

1) הקדמה

a) פרק האשה שלום in גמרא

שלחו מתם דיצחק שכיב והכא לא הוחזקו תרי יצחק – אמר רבא לא חיישינן אשר יצחק אחר שכיב

b) Note that if יצחק אחר שכיב that חיישינן רבא – הוחזקו תרי יצחק

c) ראי' brings the following רבא

- i) still – if a חבי בר ננאי who have the name שכיחי many people in מחוזא presents a שטר חוב as a תובע – the תובע can be גובה with the שטר and לאו בעל דברים דידי את can't לזה
- ii) now – just as where there are ננאי טובא – שכיחי חבי בר ננאי טובא – the דין is that חיישינן לא – שטר חוב in the same way that the תובע isn't the חבי בר ננאי who is the מלוה – in the same way that חיישינן לא where יצחק אחר שכיב where יצחק תרי הוחזקו

2) תוספות

a) When רבא says "לא חיישינן" he means that we're not חושש that the true מלוה was מוסר the שטר חוב to the תובע without a מכירה because the מלוה and the תובע weren't aware of the דין that במסירה

b) Possible other מהלך in רבא – when רבא says "לא חיישינן" he means that we're not חושש that the תובע took the שטר חוב by נפילה or פקדון

c) A פירכא by תוספות to this מהלך isn't relevant here

3) מהרש"א

a) שאלה

- i) If we're not חושש for נפילה ופקדון even where there are ננאי טובא שכיחי חבי בר ננאי טובא why is it that where יצחק תרי הוחזקו we are חושש that שכיב יצחק אחר שכיב

b) תשובה

- i) Even where ננאי טובא – שכיחי חבי בר ננאי טובא – the probability that by נפילה or פקדון a חבי is less than the probability that a שטר חוב is תובע – is less than the probability that other than the מלוה is חבי בר ננאי הוחזקו תרי יצחק where יצחק אחר שכיב

סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק ג' בא"ד דלגבות

בא"ד דלגבות החוב הם יודעים דאין המסירה כו' עכ"ל ודקאמר בפרק האשה שלום דכי היכי דלא חיישי' דלמא מסר ליה ה"נ לא חיישי' לב' יצחק היינו נמי מה"ט לא חיישי' דלמא מסר דלגבות החוב כ"ע יודעים דאין המסירה מועלת ודו"ק:

1) מסכת גיטין in גמרא

a) שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת מוציאים שטר חוב על אחרים

2) תוספות

a) שאלה

- i) The דין is that אותיות נקנין במסירה

- ii) Why aren't we תובע that the מלוה intended to sell the חוב to the חובע because the מלוה and תובע both mistakenly thought that במסירה אותיות נקנין
- b) תשובה
- i) Everyone realizes for a חוב שטר that במסירה אותיות נקנות
- 3) מהרש"א
- a) We established in חלק א' for תוספות that רבא isn't חייב that there was a מסירה of a שטר מכירה without a שטר חוב
- b) The reason is the same: we assume that everyone realizes that אין אותיות נקנות במסירה

סוגיא דאותיות נקנות במסירה חלק ד' תד"ה אותיות מילי

בד"ה אותיות מילי כו' אבל כשכותב שטר בשמו כו' עכ"ל כתב מהרש"ל ולפ"ז גרסינן לעיל גבי רב אשי ואמר לי כו' עכ"ל ע"ש ואין צורך דלדברי התוס' ודאי דלא הוי מספקא ליה לרב אשי לעיל דבעי למכתב קני דאין אותיות נקנין במסירה משום דמילי נינהו אלא דקאמר הא אי לא כתב ליה הכי דהיינו איהו וכל שיעבודיה לא קני וכי לצור ע"פ צלוחיתו הוא צריך וכיון דכתב לו קני לחוד סגי וא"ל אין כו' וכה"ג אמרינן בפ' האיש מקדש דר"מ ורבנן פליגי בדר' פפא דלכ"ע בעי למכתב קני אלא דפליגי אי בעי למכתב נמי איהו וכל שיעבודיה ודו"ק:

- 1) גמרא
- a) a שטר מכירה is needed – נקנות במסירה aren't אותיות say that רבנן
- b) "צריך למיכתב לי קני לך איהו וכל שעבודא דבי" – רב פפא
- c) רב אשי
- אמריתה לשמעטא קמי' דרב כהנא ואמרית לי' טעמא דכתב לי' הכי הא לא כתב לי' הכי לא קני וכי לצור על פי צליחותו הוא צריך
- אמר לי אין לצור ולצור

- 2) גמרא of the המשך

אמר רב אשי אותיות אינן נקנות במסירה דאותיות מילי נינהו

- 3) תוספות

ואומר ר"י דמסירת השטר קרוי מילי דקאמר לי' קני לך שטר זה דהיינו מילי בעלמא אבל כשכותב שטר בשמו על השעבוד אין לך מעשה גדול מזה

- 4) מהרש"ל

- a) מהרש"א as understood by קשיא
- i) Since רב אשי himself explains the סברא why במסירה – why was רב כהנא with שקלא וטריא אין דין in his unsure about this רב אשי
- b) תירוץ
- i) This is the correct גרסא in the גמרא

אמריתה לשמעתא קמי' דרב כהנא ואמר לי טעמא דכתב לי הכי הא לא כתב לי הכי
לא קני וכי לצור על פי צליחותו הוא צריך ואמרית לי' אין לצור ולצור

5) מהרש"א

a) There is no need to change the גמרא in the גמרא

b) Instead

- i) accepted that אין אותיות נקנות במסירה because מילי נינהו and a קנין for a שטר מכירה needs a שטר חוב
- ii) suggested contrary to רב פפא that the שטר מכירה ought to be valid even without writing because otherwise קני לך איהו וכל שיעבוד דבי' צלוחיתו הוא צריך (בתמי')
- iii) responded that he agreed with רב פפא that the שטר מכירה must say קני לך איהו וכל שיעבוד because otherwise we in fact say that צלוחיתו הוא צריך

6) מהרש"א of המשך

- a) See earlier in גמרא on ד"ה אמר רב פפא that assumes that כולי עלמא agree that אין אותיות נקנות במסירה but מאן דאמר on whether the שטר מכירה must include קני לך איהו וכל שיעבוד דבי'

דף עז:

תוספות ד"ה רב פפא

[דף עז עמוד ב] בד"ה רב פפא כו' דהתם איירי בהלוואת מטבע שאינו נקנה בחליפין כו' עכ"ל אבל בהלוואה אחרת שאינו מטבע לא מצינו ביה שום חילוק בין קנין חליפין לקנין אגב ודו"ק:

1) גמרא

רב פפא הו' לי' תריסר אלפי זוזי בי חוזאי אקנינהו נהלי' לרב שמואל בר אחא אגב אסיפא דבית'

נקנה because קנין אגב רב פפא explains that גמרא בחליפין

2) תוספות

a) קשיא

- i) If the גמרא means that רב פפא was מקנה a הלואה – even אגב קנין shouldn't be effective based on what the גמרא appears to hold in שמת פרק מי

b) Possible תירוץ as explained by מהרש"א

- i) the גמרא in שמת פרק מי refers to a הלואה that's not נקנית means that (1) isn't valid to be קונה a מטבע the same as חליפין isn't valid to be אגב by נקנה the הלואה מטבע and מטבע – but both מטבע a קונה

אגב by חליפין as well as by נקנות are הלואות (2)

רשב"ם ד"ה כולה זבין

בפרשב"ם בד"ה כולה זבין כו' וגם הדמים מודיעין כו' עכ"ל דאם הדמים לא היו מודיעין שמכר שניהם ודאי דלא הוה אזלינן להא דקורין גם לצמד בקר והוי מקח טעות ודו"ק:

דף עח.

רשב"ם ד"ה תא שמע

[דף עח עמוד א] בד"ה ת"ש ר' יהודה כו' ור' יהודה בעודן עליו מיירי דהא קתני חמורך זו כו' עכ"ל לפי נוסחת סדר המשנה שלפנינו בהדיא קתני בדברי ר' יודא כיצד היה חמור לפניו וכליו עליו וק"ל:

דף עט.

רשב"ם ד"ה שובך מלא

[דף עט עמוד א] בפרשב"ם בד"ה שובך מלא כו' ועוד כל הני דקתני למזבח ולא לבדק כו' עכ"ל ר"ל כיון דהני ג' חלוקות דקתני למזבח ולא כו' לבדק ולא כו' לא למזבח כו' ע"כ לא קאי אלא אמה שבתוכן דלמזבח ולא לבדק הבית לא אשכחן במועלין בהם אית לן למימר דשובך איירי דומיא דכל הני מועלין בהן דקתני דלא איירי בלא למזבח ולא לבדק הבית אלא לדמיו וק"ל:

סוגיא דבור ונתמלא חלק א' רשב"ם ד"ה הכי קאמר

בד"ה ה"ק כו' כלומר כו' קמ"ל רבי דבבור ושובך מודי דלא אליהם רשות הקדש כו' עכ"ל וכ"כ התוס' דאין מועלין כו' דלא אמרינן שיקנה חצר כו' ולא ניחא להו למימר דטעמא משום דאין אדם מקדיש דשלב"ל משום דרבי קאמר הכי וקים להו דרבי אית ליה בקדושין פרק האומר דאדם מקנה דשלב"ל ומש"ה הוצרכו למימר דהקדש גרע משום דאין לו יד וק"ל:

1) First הקדמה – there is no קנין חצר for הקדש

2) Second הקדמה

- a) there is a מקנה דבר שלא בא לעולם whether מחלוקת
- b) The דבר who says בא לעולם דבר שלא בא לעולם requires that the "דבר" be in the end of the לוקה when in the end it's בא לעולם so that the לוקה can then be קונה the קנין חצר by "דבר"
- c) Since הקדש has no דין חצר – for הקדש to be קונה דבר when in the end the דבר is בא the same דאמר requires that the דבר be in the רשות of the מקדיש in the end when it's בא לעולם – if this condition is satisfied we consider as if the מקדיש was the דבר with his דיבור from the start – בתחלה
- d) For example

- i) if a person is מקדיש a בור that is later נתמלא מים ("בור שנתמלא מים") – if when the בור is later נתמלא מים flows through the רשות of the מקדיש on its way to the בור – if אדם מקנה דבר שלא בא לעולם – the מקדיש becomes הקדש by the initial דיבור of the מקדיש
- ii) if a person is גידולי שדה אילן – then even if אדם מקנה דבר שלא בא לעולם – אדם מקנה דבר שלא בא לעולם grow directly on the הקדש שדה without first passing through the רשות of the מקדיש – and it follows that גידולי שדה אילן don't become הקדש by the initial דיבור of the מקדיש
- 3) Third הקדמה
- a) although the מקדיש don't become הקדש by the initial דיבור of the מקדיש – the גידולים do become הקדש as "גידולי הקדש" by way of מהקדש
- 4) Fourth הקדמה
- a) יניקה disagree on whether there is מעילה for גידולים that became הקדש by יניקה מהקדש
- 5) משנה

גידולי שדה אילן	בור שנתמלא מים	
אין מועלין	אין מועלין	ר' יהודה
מועלין	אין מועלין	ר' יוסי אליבא דרבי
מועלין	מועלין	ר' אלעזר בר' שמעון

- 6) ר"י and רשב"ם of these שיטות ביאור
- a) גידולי שדה אילן
- i) מועלין must hold בגידולי שדה אילן who say ר' אלעזר בר' שמעון and ר' יוסי אדם מקנה because we've established that even if they were to say that דבר שלא בא לעולם that isn't enough for the פירות become הקדש by the initial דיבור of the מקדיש
- ii) אין מועלין בגידולי שדה אילן holds ר' יהודה
- b) רשב"ם for מהרש"א as explained by בור שנתמלא מים
- i) אדם מקנה דבר must hold בור שנתמלא מים for מועלין who says ר' אלעזר בר' שמעון – and must deal with where the מים became הקדש because the מים flowed into the בור through מקדיש because מים aren't גידולי that can become הקדש by way of יניקה
- ii) אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם holds ר' יהודה
- iii) We know independently that רבי says דבר שלא בא לעולם – so it can't be that he says for ר' יוסי that בור שנתמלא מים because אין אדם מקנה – so it must be that רבי assumes that ר' יוסי doesn't deal with מים that flows through the רשות of the מקדיש before it comes to rest in the בור של הקדש

דף עט:

סוגיא דבור ונתמלא חלק ב' תוספות ד"ה אבל בשדה

[דף עט עמוד ב] תוספות בד"ה אבל בשדה כו' המ"ל ד"ה מועלין כו' למ"ד אין מעילה בגידולין ומיהו הא כו' לפי מה שמפרש ר"י בסמוך כו' עכ"ל לפי מה שמפרש ר"י כו' קאי גם למה שכתבו דהמ"ל ד"ה מועלין בו ולא במה שכתבו כו' אבל בלאו פר"י נהי דאין מועלין בגידולין לד"ה מ"מ למה יגרע שדה ואילן מבור ושובך למ"ד אדם מקנה דשלב"ל ומועלין במה שכתבו:

ודע דר"ל דלא מצי למימר בזה ובזה פליגי ברישא אף בשדה ואילן ובאדם מקנה דשלב"ל דלפר"י אפילו למ"ד אדם מקנה דשלב"ל הא בעי שזוכה בהן תחלה וזה אינו בשדה ואילן מיהו מצינו למימר דפליגי שפיר נמי בשדה ואילן ובמועלין בגידולין דה"נ פליגי לעיל רבי יהודה ורבי יוסי אלא דלא ניתא להו למימר הכי דפליגי ברישא בתרי טעמי בשדה ואילן במועלין בגידולין ובבור ושובך באדם מקנה דשלב"ל ודו"ק:

1) ברייתא

תנא קמא	ר' אלעזר בר' שמעון
מועלין בהן ואין מועלין בתוכן	מועלין אף במה שבתוכן
הקדיש ריקנין ואח"כ נתמלאו – לא קתני בהדיא אלו מדובר בבור או בשדה	

2) גמרא of the מסקנא for רבה by ברייתא of the ביאור – גמרא

תנא קמא	ר' אלעזר בר' שמעון
מועלין בהן ואין מועלין בתוכן	מועלין אף במה שבתוכן
הקדיש בור ושובך ריקנין ואח"כ נתמלאו	
אבל הקדיש שדה בין מלאין בין ריקנין	מועלין אף במה שבתוכן

- a) before רשות מקדיש that flowed through the בור שנתמלא מים deals with הקדיש בור רק they reached the בור
- i) so it doesn't matter that in this case the מים first flowed through the רשות of the מקדיש holds that לעולם בא שלא דבר מקנה דבר מאיר ר' agrees with ר' אלעזר בר' שמעון
- ii) and הקדש אדם מקנה דבר שלא בא לעולם that ר' מאיר ר' agrees with ר' אלעזר בר' שמעון can be קונה the מים by way of the initial דיבור of the מקדיש since the מים in the end came in through the רשות of the מקדיש
- iii) But if שדה ריקנית – both agree that מועלין in the פירות that grow later because they both hold בגידולין

3) ר"י – תוספות

a) Part 1

- i) that שדה both say for ר' אלעזר בר' שמעון and תנא קמא could have said that רבה because מועלין בו ולא במה שבתוכן
- (1) they hold that בגידולין

אדם מקנה דבר שלא בא לעולם even שמעון בר' אלעזר who says "for the דבר requires that when the דבר is בא לעולם as explained earlier"

b) Part 2

- i) But רבה couldn't have said that they disagree not only for בור but also for שדה on whether דבר is בא לעולם since "for שמעון בר' אלעזר who says דבר is בא לעולם the דבר requires that when the דבר is בא לעולם as explained earlier"
- 4) תוספות notes that the quoted words apply to both parts 1 and 2 although mentions them only for part 2
- 5) "ודע" at מהרש"א of המשך
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't רבה say that the תנאים disagree on whether based on whether בור ונתמלא and they disagree on whether based on whether פירות ונמתלאה based on whether בגידולין
 - b) תירוצ'
 - i) It's not מסתבר that the תנאים would disagree based on two separate טעמים

דף פ.

רשב"ם ד"ה במתניתין

[דף פ עמוד א] בפרשב"ם בד"ה במתני' כו' ואחר כך מסרס זה נוטל א' הלוקח נוטל אחד ומניח א' כו' כצ"ל:

תוספות ד"ה באמה

תוס' בד"ה הא באמה כו' וברייתא נמי ה"ק כו' וה"ה שניה ושלישית כו' עכ"ל ובנ"י בלשון התוס' לא כתב וה"ה שניה דהא קתני ושניה בהדיא אבל נ"ל לפי כוונת דבריהם ליישב כל נוסחות התוס' שלפנינו וביאור דבריהם דה"ק הא באמה מתניתין איירי בריכה ראשונה של כל אם ואם ומשום דאיכא לפרושי דוקא כל אם ואם שהיו שם כבר הוסיף בברייתא בברתא כלומר דאף בריכה ראשונה של הבנות שנולדו מפריח והיינו כל אם ואם שאף הבנות קרוין אם לגבי בריכה ראשונה שלהן ובריכה ראשונה דקתני בברייתא חדא מילתא היא כולה מוקמה לה בברתא דבת הבת היא ראשונה לבריכה שהפריח כבר והיא שניה לאמה של בריכה ראשונה כו' והשתא קאמר שפיר ה"ה שניה ושלישית כו' דהיינו שניה לבריכה ראשונה שהפריח מעיקרא והיא שלישית לאם הראשונה וכן שלישית ורביעית שלישית לבריכה ראשונה ורביעית לאמה וכן לעולם רביעית שהיא חמישית אלא דאטו כי רוכלא כו' ודו"ק:

1) משנה

- a) הלוקח פירות שובך מחבירו מפריח בריכה ראשונה

2) ברייתא

a) בריכה ראשונה ושני'

3) תוספות in the גרסא of גמרא

a) לא קשיא הא באמה והא בברתא

4) תוספות of לשון

וברייתא נמי הכי קאמר מפריה בריכה ראשונה ושני' ... והוא הדין שני' ושלישית
ורביעית אלא דאטו כי רוכלא ליחשב וליזל

5) because תוספות had already mentioned "והוא הדין שני'" the word isn't גורס נימוקי יוסף
ברכה ראשונה ושני'

6) נימוקי יוסף of גרסא that doesn't require תוספות of ביאור – מהרש"א

a) תוספות explains that

i) from the משנה we might have mistakenly assumed that the לוקה needs to be
only the בריכה ראשונה מפריה (דור א' of אמהות) and not
the בריכה ראשונה born to the אמהות of the next generation (דור ב' of אמהות) –
namely the אמהות who are בנות of the initial אמהות of דור א'

ii) that's why the ברייתא needs to say בברתא הא to teach that the לוקה must be
the first בריכה born to the אמהות of דור ב' each of whom is a ברתא of the
דור א' of אמהות

b) תוספות then says "והוא הדין" to explain further that

i) the לוקה must also be מפריה the בריכה ראשונה ושני' – meaning the בריכה that's
the בריכה ראשונה born to the אמהות of דור ג' who are ראשונה to דור ב' and are שני'
to דור א'

ii) the same דין applies to ושלישית בריכה שני' – meaning the בריכה that's the בריכה
born to the אמהות of דור ד' who are שני' to דור ב' and are שלישית to דור א'

c) And תוספות ends by noting that

i) the ברייתא could have explained further that the לוקה must also be מפריה the
first בריכה of אמהות who are רביעית ושלישית and so on – but "אטו כי רוכלא ליחשב
וליקל"

d) It follows contrary to נימוקי יוסף that the word "שני'" that תוספות uses in the phrase
"ברכה ראשונה ושני'" doesn't refer to the same בריכה as the word "שני'" that תוספות
afterwards uses in the phrase "שני' ושלישית"

דף פ:

רשב"ם ד"ה כדרכו אסור

[דף פ עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה כדרכו אסור כדמפרש לקמיה מן הקרקע כו' ולת"ק איכא
למימר כו' כגון מג' ולמעלה אסור עכ"ל דלישנא דתלמוד דפריך מעם הארץ הוא דקשי

כו' דדוקא לר' יהודה פריך אבל לת"ק איכא למימר דאינו אסור עד למעלה מג' ומיהו לא ניחא ליה לאוקמא ברייתא דלעיל דלא כר"י אלא כת"ק וק"ל:

1) ברייתא א'

הלוקח בתולת השקמה מחבירו לקוץ מגביה מן הקרקע ג' טפחים לטובת המוכר דהדר צומח לטובת המוכר

This implies that קציצה below three טפחים isn't "מעלי לה" and doesn't benefit the מוכר

2) מהרש"ל as explained by ב' ברייתא ב'

a) תנא קמא

אין קוצצין בתולת השקמה בשביעית מפני שהוא עבודה שיגדל יותר

This implies that קציצה at any level is מעלי לה and that's why the קציצה is אסור בשביעית

b) ר' יהודה

כדרכו אסור אלא או מגביה י' טפחים וקוצץ או גומם מן הארץ

This implies that קציצה at the level of one or two טפחים is מעלי לה

3) גמרא

a) קשיא

i) If ברייתא א' was said for ר' יהודה – it turns out that ר' יהודה in ב' ברייתא is סותר what he says in ב' ברייתא

4) רשב"ם

ולתנא קמא [דברייתא ב'] איכא למימר דלית ל' האי שיעורא אלא שיעור אחרינא כגון מן ג' ולמעלה אסור

5) רשב"ם of ביאור – מהרש"א

a) קשיא

i) ברייתא ב' in ר' יהודה only for סתירה deals with the גמרא

ii) Why doesn't the גמרא also deal with the סתירה for the תנא קמא of ב' ברייתא who says that קציצה at any level is מעלי לה – yet ברייתא א' implies that only a קציצה of מעלי לה is למעלה מן ג' טפחים

b) תירוצ'ן

i) Must be that תנא קמא in ב' ברייתא is אסור קציצה only שביעית in אסור קציצה

6) מהרש"א of המשך

a) שאלה

i) If so the גמרא could have said that ברייתא א' was said only for the תנא קמא of ברייתא ב' and then there'd be no סתירה for ר' יהודה in ב' ברייתא

b) תשובה

- i) The גמרא asks that there ought to be a תירוצ that resolves the סתירה that would apply for יהודה ר' were ר' יהודה said for בריתא א'

דף פא.

תד"ה ממאי

[דף פא עמוד א] תוס' בד"ה ממאי כו' וכ"ת איידי דנקט ר"מ ב' מביא וקורא נקט נמי ג' לרבנן כו' עכ"ל והכא לא קשיא להו דא"כ מאי קשיא ליה הכא משנה יתירא כו' כמו שהקשו לקמן דאינו דומה דאיכא למימר הכא דהאי איידי ודאי אמרינן דהיינו מביא וקורא לרבנן בג' משום מביא וקורא דר"מ בב' אבל מביא וקורא דר"מ משום מביא ואינו קורא לרבנן לא אמרינן ודו"ק:

- 1) משנה here

קונה ב' אילנות	קונה ג' אילנות	
אינו קונה קרקע	קונה קרקע	רבנן
קונה קרקע	מכ"ש דקונה קרקע	ר' מאיר

- 2) מסכת ביכורים in משנה

ר' מאיר	רבנן	
מביא וקורא	מביא ואינו קורא	רישא קונה ב' אילנות
אפילו ב' אילנות מביא וקורא	מביא וקורא	סיפא קונה ג' אילנות

- 3) גמרא

- a) קשיא

- i) In the רישא of the משנה in ביכורים why does ר' מאיר need to say that 'הקונה ב' הקונה ב' ר' מאיר says 'הקונה ב' – once we know from the משנה here that ר' מאיר מביא וקורא – it's a פשיטות that פשיטות וקורא – it's a פשיטות that פשיטות וקורא

- b) תירוצ

- i) ר' מאיר in the רישא of the משנה in ביכורים teaches by ייתור that קריאה doesn't depend on קרקע at all and that even הלוכה פירות מן השוק is וקורא

- c) קשיא

- i) Since אינו קורא we understand why הקונה ב' אילנות אינו קונה קרקע רבנן say – but why is there הבאה

- d) תירוצ

- i) whether the לוקח is קונה קרקע – this ספק is enough to be מחייב are רבנן – but isn't enough to remove קרקע from the חזקה of the מוכר

- 4) תוספות

- a) קשיא First

- i) Once we know from our משנה that רבנן say קונה קרקע why does the סיפא of the משנה for ביכורים need to teach for רבנן that אילנות מביא וקורא

b) קשיא to the first תירוצ

i) הקונה ב' אילנות מביא that ר' מאיר for רישא needs to teach in the משנה אידי the משנה – הלוקח פירות מן השוק even for מביא וקורא that חידוש וקורא teaches also in the סיפא for רבנן that וקורא מביא אילנות

ii) Note that this אידי is from וקורא מביא for ר' מאיר to וקורא for רבנן מביא וקורא

c) קשיא Second

i) Why does ר' מאיר need to say again in the סיפא that אילנות מביא that סיפא – אפילו הקונה ב' אילנות מביא וקורא

d) קשיא to the second תירוצ

i) that – הקונה ג' אילנות מביא וקורא that רבנן for סיפא in the משנה אידי the משנה – הקונה ב' אילנות מביא ואינו קורא again that רבנן implies for רבנן again that אילנות קנה קרקע ר' מאיר that the הקונה ב' אילנות

ii) Note that this אידי is from וקורא מביא ואינו קורא to וקורא מביא וקורא

e) Third קשיא as explained by מהרש"א

i) מביא to וקורא מביא ואינו קורא from קשיא second to the תירוצ אידי the applies in the מיותר is רישא that the וקורא מביא in the וקורא – why does the גמרא say for ר' מאיר that the וקורא מביא וקורא is also הלוקח פירות מן השוק to teach that

ii) הקונה ב' אילנות מביא וקורא ר' מאיר says that ר' מאיר could have explained that גמרא in the וקורא מביא ואינו that ר' מאיר needs to teach in the רישא – אידי the משנה – רישא מביא ואינו that רבנן for רישא (הבאה) still מספק there is no קריאה (namely that although there is no קורא also teaches וקורא מביא וקורא for ר' מאיר

5) מהרש"א

a) Note that תוספות couldn't ask its third קשיא based on the first אידי because the first אידי is a stronger אידי than the second or third – because the first אידי is from וקורא מביא ואינו קורא while the second and third אידי are from וקורא מביא וקורא מביא וקורא

תד"ה למעוטי אדמת

בד"ה למעוטי אדמת כו' ולר"י נראה דמתניתין נמי איירי בבני קיני ולא פליג משום דאמו כו' עכ"ל ר"ל דבהא לא פליג אמתניתין דע"כ מתניתין נמי בבני קיני קמיירי מדקתני האשה כו' ולא עדיף מאמו אבל ודאי ההיא תוספתא רבי יהודה קתני לה ופליגא אמתניתין ולא בעי אמו מישראל כמו שפר"י לעיל דקי"ל כר"י דאמר בירושלמי דשפיר יאמר הגר לאבותינו דאמר קרא כי אב המון גוים גו' ודו"ק:

1) הקדמה First

a) "הארץ אשר נשבע לאבותינו" a person needs to be able to say both מביא וקורא and "לתת לנו"

2) הקדמה Second

a) מסכת בכורים in משנה א'

- הגר מביא ואינו קורא לפי שאינו יכול לומר אשר נשבע לאבותינו לתת לנו i)
 מסכת בכורים in משנה ב' b)
 גר שאמו מישראל מביא וקורא i)
 מסכת בכורים in משנה ג' c)
 האשה אינה קוראה דנשים לא נטלו חלק בארץ ולא מציא למימר לתת לנו i)
 ר"י and רבינו תם of מחלוקת – מהרש"א as explained by תוספות 3)

ר"י	ר"ת	
מחלוקת א'	משנה ב' אית לה דגר שאמו מישראל מביא וקורא דיקא בבני קיני דהא דאמו מישראל לא מהני לי' אלא למימר אשר נשבע לאבותינו אבל לא מהני לי' למימר לתת לנו דלא עדיף גר זה מאמו ומנשים בכלל אשר מכח משנה ג' לא יכולין לומר לתת לנו	משנה ב' אית לה אשר גר שאמו מישראל יכול לומר אשר נשבע לאבותינו וגם לתת לנו ולכן מביא וקורא אפילו אינו מבני קיני
מחלוקת ב'	אין הלכה כמשנה ב' אלא אין הלכה כר' יהודה בירושלמי אשר גר יכול לומר אשר נשבע לאבותינו מחמת דאברהם הי' אב המון גוים – ואם מבני קיני הוא יכול נמי לומר לתת לנו ומביא וקורא	הלכה כמשנה ב' לעיל ואין הלכה כר' יהודה בירושלמי – ולכן גר לא יכול לומר אשר נשבע לאבותינו על סמך אברהם אב המון גוים
מחלוקת ג'	תוספתא כר' יהודה בירושלמי אתיא	תוספתא אית לה אשר גר שאמו מישראל יכול לומר לתת לנו דיקא כשהוא מבני קיני ופליג בזה על משנה ב' כמבואר לעיל לר"ת במחלוקת א'

דף פא:

תד"ה תרומה לכהן

[דף פא עמוד ב] בד"ה תרומה לכהן כו' א"נ שיפריש עליה ממקום אחר על כו' עכ"ל ר"ל אחר שהפריש מכרי שבמקום אחר תרומה גדולה כדינא יפריש ממנו מעשר על בכורים האלו ודו"ק:

סוגיא דלקיחה והבאה באחד חלק א' תד"ה דעביד להו

בד"ה דעביד להו כו' משמע שמביא הוא בעצמו ולא כו' עכ"ל ודמוקמי לה כרבי יוסי ב"ח לאו בבצרון ושגרון כפרשב"ם דאם כן לא הויא הבאה בעצמו ובמת בדרך נמי ודאי ליכא לאוקמי מילתא דר"מ דאתא לאשמועינן דין קנה אילן אחד היאך יעשה אלא דאיכא

**לפרושי דומיא דמת בדרך כגון שהשליח לא הוליקה רק חצי הדרך והבעל הבית גמר
ההבאה וכן צ"ל לפר"ת לקמן וכ"כ מהרש"ל לפר"ת ע"ש ודו"ק:**

1) First הקדמה

a) ר' יוסי בר חנינא

i) For there to be 'קריי' for בכורים the לקיחה and הבאה לירושלים must be באחד – by one person

2) Second הקדה

a) (לקיטה the same as) בצירה "לקיחה" says רשב"ם

b) לקיחה מן הבית "לקיחה" says תוספות

3) Third הקדמה

a) says רשב"ם an example of where there is no לקיחה והבאה באחד is where a שליח is שליח by a second and the הבאה is נגמר מת בדרך

4) Fourth הקדמה

a) A שליח isn't a 'קריי' even if he does לקיחה והבאה באחד

5) Fifth הקדמה – ברייתא

a) says ר' מאיר because there is a בכורים ספק מביא אילן אחד ואינו

b) say רבנן because there is a בכורים ספק מביא אילנות ואינו קורא

6) גמרא

a) קשיא

i) For חייב 'קריי' how does a person avoid the possible ספק ביכורים

b) תירוצ

i) לקיחה that there not be מכווין בעלים – דעביד להו כר' יוסי בר' חנינא והבאה באחד

7) תוספות

a) קשיא

i) Why doesn't the גמרא answer more simply that בעלים arrange for the entire to be done by a שליח – after all we've established that a שליח isn't לקיחה והבאה even if he does לקיחה והבאה באחד קורא

b) תירוצ

i) From the לשון of ר' מאיר and רבנן that "מביא ואינו קורא" it's משמע that they deal with a הבאה by בעלים

8) מהרש"א

a) שאלה

i) How in fact do בעלים arrange to be "עביד כר' יוסי בר' חנינא" not to be בקריאה חייב

- ii) It obviously can't be that the גמרא suggests as an עצה to avoid קריי' בעלים that קריי' know that the שליח will be בדרך מת
 - iii) Nor can it be that בעלים do the בצירה and a שליח does the הבאה
 - (1) since מאיר has established that the words קורא ואינו imply that מאיר does the הבאה and רבנן don't deal with where the שליח does the הבאה
 - (2) And יוסי בר' חנינא has also established that that the "לקיחה" of ר' יוסי בר' חנינא begins only after בצירה when there is לקיחה מן הבית – it follows that if בצרן the שליח does the entire הבאה beginning with הבית and the שליח has done לקיחה והבאה באחד
- b) תירוצ
- i) arrange for the שליח to do the first part of the הבאה that begins with לקיחה מן הבית and for בעלים to be גומר the הבאה by bringing the בכורים to ירושלים
 - ii) this מהלך satisfies the מימרא of חנינא ר' יוסי בר' חנינא that לקיחה והבאה aren't באחד – because בעלים are גומר the הבאה and ר' מאיר of לשון and it also satisfies the

דף פב.

סוגיא דלקיחה והבאה באחד חלק ב' תד"ה בצרן ושגרן

[דף פב עמוד א] בד"ה בצרן ושגרן כו' ללקט מה שנותן בעין יפה ולא כו' עכ"ל כ"ה לשון התוס' בפרק השולח ע"ש:

סוגיא דלקיחה והבאה באחד חלק ג' תד"ה עד שתהא

בד"ה עד שתהא כו' אין נראה שיקראו בעלים כדמשמע בירושלמי עכ"ל היינו לפי שיטתן דלקיחה לאו היינו בצירה ולקיטה וא"כ מדקאמר בירושלמי בשלקטן לשלחן ביד אחר לא נראה לקריאה ואי הוה לקיחה והבאה ע"י שליח קורין הבעלים דשלוחו של אדם כמותו הרי אף בשלקטן הבעל לשלחן ביד אחר דהיינו נמי הלקיחה וההבאה ע"י שליח נראו להיתר קריאה מקרי וכן יש להוכיח מסיפא דקאמר אבל אם לקטן להביאן הוא לא ישלחנו כו' ואי הוה הלקיחה וההבאה ע"י שליח מיקרי נראו להיתר קריאה אמאי לא ישלחנו ביד אחר מיהו לפרשב"ם שפי' שהבצירה והלקיטה היא הלקיחה גופה ליכא לאוכוחי מידי מן הירושלמי ודו"ק:

- 1) First הקדמה
 - a) ר' יוסי בר' חנינא of דין that ר' יוסי בר' חנינא holds that "לקיחה" begins with בצירה-לקיטה for the דין that there is קריאה only if לקיחה והבאה are באחד
 - b) holds that this "לקיחה" begins later with לקיחה מן הבית
- 2) Second הקדמה
 - a) If "בצרן (לקטן) שליח והביאן לירושלים" (a case that counts as באחד also for לקיחה והבאה) as we established in א' חלק א' agree that the שליח isn't קורא because a שליח isn't בר קריי' – (רשב"ם)

- b) קורין are בעלים holds that רשב"ם but
- c) קורין also aren't בעלים says רבינו תם while
- 3) ד"ה בצרן at תוספות brought by ירושלמי

נראו לקריאה אין נתרין אלא בקריאה ולא מביאין אותן אלא לקריאה
 רישא – כשהי' בדעת בעלים כשלקטן לשגרן ביד שליח מעולם לא נראה לקריאה
 ואז בקושטא יכול לשגרן ביד אחר להיות מביא ואינו קורא
 סיפא – אם לקטן בעלים להביאן הוא נראה לקריאה ולכן אינו מביאן אלא הוא כדי
 שיוכל לקרות ולא ישלחנו ביד אחר דאז לא יוכל לקרות אפילו יגיעו בעלים
 לירושלים

- 4) רבינו תם of שיטה to the ראי' is a ירושלמי – תוספות

- 5) מהרש"א

- a) ראי' isn't a ירושלמי that the רבינו תם and also that the ירושלמי is a מבאר we'll be against רשב"ם
- b) הקדמה
 - i) רישא of ירושלמי – "לא נראה לקריאה" – ירושלמי
 - ii) note that for רשב"ם it wasn't בעלים that the לקיחה by בעלים that **began with the לקיטה** be באחד with the הבאה by the שליח – while for רבינו תם it was **began after the לקיטה** be באחד with the הבאה that the לקיחה by the שליח that
- c) now
 - i) For רבינו תם – since it was בעלים that the לקיחה והבאה be באחד by the שליח and still ירושלמי says the case counts as לקריאה – the reason must be a שליח by a הבאה for a קורא aren't בעלים that דין
 - ii) But for רשב"ם there is no ראי' – because it's possible that the case counts as לא לקיחה והבאה באחד from בדעת בעלים but because it was not because of any separate דין that there be no לקיחה והבאה באחד

- 6) ירושלמי of סיפא from the תוספות of ראי' of ביאור – המשך מהרש"א

- a) סיפא of ירושלמי – if בעלים were לקטן there can be a קריאה only if בעלים make the שגרן ביד שליח and not if בעלים הבאה
- b) Now
 - i) for רבינו תם if שליח על ידי שגרן after לקיטה there is באחד and still לקיחה והבאה – the reason must be a separate דין ירושלמי says directly that בעלים can't be קורא – the reason must be a שליח by a הבאה for a קורא aren't בעלים that דין
 - ii) while for רשב"ם the reason that בעלים can't be קורא if שליח על ידי שגרן can be לקיחה והבאה באחד because the לקיחה began with לקיטה by בעלים and there is no לקיחה והבאה באחד and not because of any separate דין

דף פב.

סוגיא דהעולה מן הגזע חלק א' תד"ה מתקיף לה רב פפא

בד"ה מתקיף לה רב כו' והיינו טעותא דא"כ אמאי קאמר רב נחמן דקל כו' עכ"ל ר"ל דלכל שאר הפירושים קשה לישנא דקאמר דסבר רב זביד למימר כו' דמשמע דס"ל לתלמודא דהא דרב זביד טעותא היא ולפי זה ניחא דהיינו טעותא דאם כן אמאי קאמר רב נחמן דקל אבל לכל שאר הפירושים שפיר נקט רב נחמן דקל ומתניתין נמי לא קשיא ליה דהא משני לה רב זביד וליכא טעותא ולא הל"ל סבר רב זביד כו' ודו"ק:

סוגיא דהעולה מן הגזע חלק ב' תוספות בא"כ כדמוכח לקמן

בא"כ כדמוכח לקמן דתניא כו' משמע נקצץ אף על פי שלא יבש עדיין וראוי להחליף כו' עכ"ל ובלאו מתני' מהך ברייתא בלחוד ה"מ למפרך הכי למאי דנקט דוקא דקל אלא שאין הדבר מוכרח דנקט דוקא דקל אלא מכח מתניתין דקתני בהדיא בשאר אילנות דיש לו גזע ודו"ק:

1) משנה

הקונה ב' אילנות בתוך של חבריו הרי זה לא קנה קרקע והעולה מן הגזע של לוקח

2) גמרא

אמר רב נחמן נקטינן דקל אין לו גזע סבר רב זביד למימר אין לו גזע לבעל הדקל וכו'

מתקיף לה רב פפא ממתניתין וכו'

3) מהרש"א as explained by ר"י שיטה – תוספות

a) – because understood רב פפא to mean that דקל is different from אילנות if ראש of the אילן is נתייבש then ראשו and קוצצין ראשו is גזעו "מחליף" and grows again – but גזעו מחליף for דקל and לוקח is מייאש and expects that the דקל will be נתייבש in full before the דקל is גזע מעלה גזע

b) then רב פפא

i) assumes that רב זביד said his דין only for דקל and רב זביד explains that the משנה that says "העולה מן הגזע של לוקח" isn't a קשיא because the משנה deals only with גזען מחליף that are אילנות

ii) and asks that for רב זביד the דין should be גזע אין לו even for אילנות that are גזען מחליף because based on a ברייתא the לוקח isn't permitted to be קוצץ ראשו of any אילן so גזען מחליף avails nothing to the לוקח – so the משנה that says that יש רב זביד to קשיא is a גזע

דף פב:

תד"ה וזורע את הניר

[דף פב עמוד ב] בד"ה וזורע כו' אלא כדי עבודת הכרם כו' לצד אחר חשיבא כרם כו' עכ"ל כ"ה בכל נוסחת התוס' שלפנינו ור"ל כמו שכתבו בסוף דחשיבי כרם מדרבנן הני ב'

שורות ששיערום לצד אחר ולכך צריך מיהא בין ב' השורות הרחקה מכל צד ד' אמות כדי עבודת הכרם וזורע ח' אמות ביניהן ולא סגי בהרחקת ג"ט כמו מגפן יחידי כמ"ש ר"ש והרע"ב בפירוש המשניות ע"ש ובספרי גמרות דפוס חדש הגיהו הכא בתוס' כדעת הר"ש והרע"ב ולשון התוס' אינו מכוון רק כדברי התוס' הישנים שלפנינו ודו"ק:

דף פג.

תד"ה מפוזרין

[דף פג עמוד א] בפרשב"ם בד"ה מפוזרין ח"א דהיינו לכל היותר רצופין ד"א לכל הפחות עכ"ל הלשון מגומגם ויותר נכון בהיפך מפוזרין ח' כו' לכל הפחות רצופין ד' כו' לכל היותר וק"ל:

תד"ה הרכובה

תוס' בד"ה הרכובה כו' ועוד דמנ"מ בהך הרכבה לענין כלאים עכ"ל לפי מה שמפרש רשב"ם דמודד מעיקר השני היינו מפקק שני קשיא להו שפיר מנ"מ בהך הרכבה אבל ר"ש בפי' משניות נראה שמקיים פי' זה מלשון הרכבה ומפרש מעיקר השני היינו מן העיקר שהרכיב שהתחתון שהוא העיקר הראשון עב מן העליון ותו לא מידי ודו"ק:

דף פג:

תד"ה רשוה הרבים מהו שתפסיק

[דף פג עמוד ב] בד"ה ר"ה מהו כו' לאו ברוחב ט"ז איירי כו' עכ"ל לכאורה לפי מה שפירשו התוס' לעיל דגבי מכר הוי עד ועד בכלל מצינן למימר שפיר דברוחב ט"ז איירי ואפשר שהוצרכו לומר דלאו ברוחב ט"ז איירי דגבי ר"ה הוי אמות שוחקות כמו בכלאים וא"א דלא הוי יותר מט"ז אמות דגבי מכר ועי"ל בר"ה לא שייך קניה ונהי דלא מפסיק מה יקנה שהרי הקרקע רשות של אחרים הוא דמצר שהוחזקו בו רבים אסור לקלקלו ולכך הוצרכו לומר דלאו בר"ה רוחב ט"ז איירי ואמות הקרקע קמבעיא ליה אי קני אי לא וק"ל:

סוגיא דנתאנה שתות חלק א' תד"ה לוקח יכול

בד"ה לוקח יכול כו' ותניא כותיה דרבא דקא מיייתי התם היינו מרבי יהודה הנשיא דאמר רצה כו' עכ"ל דבריהם תמוהים דאע"ג דאיכא למימר דרבא נמי ס"ל אם רצה וכר"י הנשיא וקאי רבא אמתני' מ"מ אינו מוכרח לומר כן ולא שייך לומר ארבא ת"כ מדר"י הנשיא כיון דרבא לישנא דרבי נתן נקט ודברי התוס' בפרק הזהב ג"כ בשם ר"ת הרגישו בזה וכתבו ות"כ מיייתי משום דקתני בבביתא זה וזה בכדי שיראה כדרבא כו' עכ"ל וע"ש ודו"ק:

1) גמרא

a) רב חסדא

- i) If a לוקח or a מוכר was נתאנה שתות he has the right ("רצה") either to be מבטל the תן לי מה שאוניתני מקח or to say
- 2) גמרא בבא מציעא דף נא:
- a) רבא
- יותר על שתות בטל מקח – שתות קנה ומחזיר אונאה וזה בוכדי שיראה לתגר או לקרוביו
- b) תניא כוותי' דרבא
- i) יתר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה דברי ר' נתן
- ii) ר' יהודה הנשיא אומר יד [מי שנתאנה בשתות] על העליונה
- רוצה אומר [מקח בטל] רצה אומר תן לי מה שאוניתני (1)
- וזה וזה בוכדי שיראה לתגר או לקרוביו (2)
- 3) תוספות
- a) Although at first sight it's משמע that רבא agrees with נתן ר' who says there's no רצה – actually the גמרא means that רבא agrees with יהודה הנשיא and רב חסדא that there is רצה
- 4) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Even if we were to accept that רבא agrees with יהודה הנשיא notwithstanding that the words of רבא are the same as the words of נתן ר'
- ii) How is it that the גמרא says דרבא תניא כוותי' דרבא **to prove** that רבא is right from ר' ר' who disagrees with ר' when רבא actually uses the לשון of נתן ר' יהודה הנשיא
- b) בבא מציעא in תוספות by תירוצ' גמרא
- i) The גמרא means 'תניא כוותי' only for the part of the ברייתא that says "וזה וזה עד שיראה וכו'"

דף פד.

סוגיא דנתאנה שתות חלק ב' תד"ה ותנא תונא

[דף פד עמוד א] בד"ה ותנא תונא יפות כו' שוה בשוה איירי כו' ולא מוכר פשיטא כו' עכ"ל אבל אי לא איירי שוה בשוה לא הוה קשיא פשיטא דשפיר אשמועינן ולא מוכר דסד"א דיכול אף להחזיר כיון דנתאנה הלוקח כמו בביטול מקח דחזור אף המאנה וק"ל:

- 1) ברייתא
- a) יפות ונמצאו רעות לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר
- 2) גמרא

אמר רב חסדא מכר לו שוה חמש בשש והוקר ועמד על שמנה לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר

ותנא תונא בברייתא יפות ונמצאו רעות לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר

3) ברייתא from the גמרא of the 'ראי of the ביאור – תוספות

- a) The ברייתא that says מוכר יכול לחזור בו ולא מוכר deals with where the רעות and יפות were שוה in value – still the change in quality results in the same דין that applies to where נתאנה שותה where רב חסדא holds that המתאנה can be חוזר
- b) Now
 - i) Why would the ברייתא teach that the מוכר can't be חוזר – certainly the מוכר wouldn't anyway want to be חוזר to take back רעות in the place of יפות
 - ii) Must be that the ברייתא teaches the רבנא that the מוכר who was מאנה can't be חוזר for אונאת שותה even if afterwards the רעות were הוקרו and the מוכר would be מרויח by being חוזר

4) מהרש"א

- a) רב חסדא holds that the גמרא couldn't have derived this רבנא for אונאת שותה if the שוה בשוה weren't יפות and רעות
- b) because then the purpose of the ברייתא might have been to teach a different חידוש – namely that we don't say that
 - i) the combination of the change in quality and the change in value (even if the change in value is less than a שותה)
 - ii) results in the case being treated the same as where the אונאה is משותה and there is מקח ביטול with the result that the מאנה and מתאנה can each be חוזר for this reason even if לא הוקר

סוגיא דנתאנה שותה חלק ג' תד"ה והוזלו ועמדו על ג'

בד"ה והוזלו כו' אלא אידי דנקט לעיל שהוקרו שנים נקט כו' עכ"ל דלעיל אם לא הוקר רק א' ועמד על ז' לא הוי ביטול מקח אלא דקנה ומחזיר אונאה ומש"ה נקט רבנא טפי בעמד על ז' דהוי ביטול מקח כמ"ש רשב"ם וק"ל:

1) גמרא

- a) If the לוקח was נתאנה שותה – רב חסדא says that לוקח can be חוזר – if מכר לו שוה ו' בה' and the price then rises by 2 from 6 to 8 so the מוכר is now losing more than a שותה still only the לוקח who was נתאנה can be חוזר
- b) If the מוכר was נתאנה שותה – רב חסדא says that מוכר can be חוזר – if מכר לו שוה ו' בה' the price then falls from 5 to 3 so the לוקח is now losing more than a שותה still only the מוכר who was נתאנה can be חוזר

2) תוספות

- a) קשיא

- i) In the second case the לוקח would lose more than a שתות even if the price fell by only 1 to 4
- ii) Why does the גמרא need to use an example where the price fell by 2 to 3
- b) מהרש"א as explained by תירוצ'
 - i) In the first case if the price had increased by only 1 from 6 to 7 then the מוכר would have lost exactly שתות – to teach that the מוכר can't claim מקח ביטול even where he loses more than a שתות the גמרא needs to use an example where the price rose by 2 to 8
 - ii) Once the גמרא needs to assume a price change of 2 in the first case it assumes the same price change in the second case

דף פד:

סוגיא דכליו של מוכר חלק א' רשב"ם ד"ה אם הי' פקח ותד"ה ואי

[דף פד עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה אם היה פקח כו' אם ברשות בעלים הן כו' עכ"ל לפי מה שפרשב"ם כו' מתניתין בסימטא וכרבי זירא לא הוה אצטריך ליה הכא נמי לפרש אם ברשות בעלים כו' אלא דאיירי בפשיטות נמי בסימטא ודו"ק:

בד"ה ואי בר"ה ממאן אגר אבל בסימטא מצי אגר כו' עכ"ל ולעיל בפרקין כתבו התוס' בשם רשב"א דבסימטא נמי לא מצי אגר אלא דאפשר לאוקמא ברשות של שניהם ודו"ק:

- 1) משנה
 - a) רישא
 - i) המוכר פירות לחבירו מדד ולוקח לא משך – לא קנה לוקח
 - b) סיפא
 - i) אם הי' לוקח פיקח שוכר את מקומן
- 2) גמרא
 - a) אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן מדד והניח על גבי קרקע בסימטא קנה לוקח
 - b) אמר לי' ר' זירא שמא לא שמע רבי אלא במודד לתוך קופתו של לוקח

ר' זירא	בסימטא	אינו קונה
רב אסי	בסימטא	קונה

- c) It follows that for ר' זירא the רישא of the משנה that says לא קנה לוקח can deal בסימטא – while for ר' אסי the רישא of the רישא of the משנה can deal only ברשות הרבים

רישא דמשנה לר' זירא	בסימטא	אינו קונה
רישא דמשנה לר' אסי	ברה"ר	אינו קונה

- d) There can be no שכירת מקום in ברה"ר so the סיפא of the משנה must deal only ברשות בסימטא or בעלים

רישא דמשנה לר' זירא	בסימטא	אינו קונה
רישא דמשנה לר' אסי	ברה"ר	אינו קונה
סיפא דמשנה בין לר' זירא בין לר' אסי	שוכר מקום או בסימטא או ברשות בעלים	קונה

- 3) ר' זירא explains that the רישא of the משנה deals בסימטא as explained by ר' זירא and says that the סיפא deals ברשות בעלים
- 4) ד"ה אם הי' פיקח at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Since רשב"ם explains the רישא according to ר' זירא – ר' זירא should have assumed that the סיפא deals בסימטא the same as the רישא
- 5) ד"ה ואי ברשות הרבים at מהרש"א
- a) – סימטא in שכירת מקום that there can be no תד"ה ואי רשב"א says in גמרא that implies that there can be בסימטא מקום שכירות must refer to a רשות של שניהם which to some extent is similar to בסימטא – note that רשב"ם says at that דף עו: "סימטא מקום מיוחד לעומדים שם באותה שעה וכחצר של שניהם דמי"
- b) It follows that the קשיא of רשב"ם to תוספות for רשב"א is that רשב"ם should have assumed that for ר' זירא the סיפא of the משנה deals with "ברשות של שניהם" which is more similar to סימטא in the רישא than רשות בעלים

סוגיא דכליו של מוכר חלק ב' תוספות ד"ה מדד

תוס' בד"ה מדד והניח כו' אבל על גבי קרקע לא אף על גב דמשיכה מועלת כו' עכ"ל האי אף על גב כו' שכתבו אין לו מקום הכא לפי ענינו ולולי שיראתי היה נראה להגיה ויש לדחות אף על גב דמשיכה כו' ור"ל דמצינן למימר דאירי שפיר במדד לוקח דאע"ג דמשיכה כו' בלא משיכה על גבי סימטא גרע ולא קנה אף במדד לוקח ודו"ק:

- 1) תוספות
- a) the הניחו בקרקע בסימטא and מוכר by מדידה ר' אסי אמר ר' יוחנן says that where there is קונה is לוקח would say that the משנה
- b) מדד והניח לתוך ר' יוחנן asks whether ר' זירא might have said that קנה לוקח only if מדד והניחו על גבי קרקע בסימטא and not if קופתו של לוקח
- c) שאלה
- i) Can it be that ר' אסי deals with where the לוקח made the מדידה
- d) תשובה
- i) No - then it would be a פשיטות that ר' אסי is correct that there is a קנין even if – because by מדידה in the סימטא counts the same as if there was משיכה by לוקח in the סימטא
- 2) מהרש"א of תוספות as explained by המשך
- a) מהיכא תיתי

b) לוקה by the משיכה בסימטא relative to גרע is לוקה by the מדידה בסימטא Maybe

סוגיא דכליו של מוכר חלק ג' תוספות ד"ה ואי ברשות הרבים

בד"ה ואי בר"ה ממאן אגר אבל בסימטא מצי אגר כו' עכ"ל ולעיל בפרקין כתבו התוס' בשם רשב"א דבסימטא נמי לא מצי אגר אלא דאפשר לאוקמא ברשות של שניהם ודו"ק: עיין לעיל בחלק א'

דף פה.

סוגיא דכליו של מוכר חלק ד' תד"ה כל מקום

[דף פה עמוד א] בד"ה כל מקום כו' ואר"י דבעי למימר זיל קני וכיון דמדד כו' עכ"ל יש לדקדק דמשמע דבלא אמר לו זיל קני לא קנה אפילו בסימטא וא"כ מאי קמבעיא ליה לקמן בכליו של לוקה ברשות מוכר אי קנה אי לא והיינו אפילו בלא א"ל זיל קני דבא"ל זיל קני ודאי קנה כדמסיק לקמן מהך דרב ושמואל וי"ל דזיל קני דלקמן דקנה היינו דווקא במפרש בהדיא יקנו כליך כמ"ש הרשב"ם וק"ל:

תוספות ד"ה ה"ג בתוספתא

בד"ה ה"ג בתוספתא כו' שיגביהנה או עד שיוציאנה או ישכור כו' אבל לפי ספרים כו' עד שיגביהנה כו' עכ"ל כצ"ל ור"ל לאותה גירסא דלא גרסינן עד שקיבל עליו ועד שישכור כו' וק"ל:

דף פה:

תד"ה כגון שהי' בעלה

[דף פה עמוד ב] בד"ה כגון שהיה בעלה כו' וא"ת נהי דנותן לה רשות ומשאילה מ"מ הא בעי חזקה כו' עכ"ל ק"ק אהך דהכא כליו של לוקה ברשות מוכר דקנה בא"ל זיל קני כדמסיק ובלא א"ל זיל קני נמי קמבעיא ליה דשמא משאיל לו מקום ותקשי להו נמי מ"מ הא בעי חזקה ויש ליישב ודו"ק:

1) גמרא

- a) כליו של לוקה ברשות מוכר ואמר לי' זיל קני קני
- b) תוספות as explained by איבעיא
 - i) כליו של לוקה ברשות מוכר ולא אמר לי' מוכר זיל קני מהו
- c) תשובה
 - i) תניתיה זרק לתוך קלתה מגורשת
- d) תוספות and רשב"ם as explained by פירכא
 - i) שאני התם שהי' בעלה מוכר קלתות ונתן לה רשות ומשאילה דאינו מקפיד על מקומם שיש לו בית לכך

2) קשיא – תוספות

a) How is this effective without a קנין

3) מהרש"א

a) קשיא

i) For why is it relevant that the מוכר said "זיל קני" – even if the מוכר said זיל קני there is at most a מקום שאילת because the מוכר wasn't קנין with a רשות to the לוקח his מקנה

תד"ה בין פסק

בד"ה בין פסק עד כו' ואפילו מדד ופסק נמי שניהם כו' עכ"ל דמדד דהכא משמע להו דלא הונחו לרשות הלוקח עדיין כפרשב"ם דא"כ היינו מדד עד שלא פסק כו' דקתני בסיפא ועוד דפריך לקמן אסיפא מכדי פירקן קתני מ"ל פסק כו' אהך דהכא דרישא מדד עד שלא פסק כו' נמי ה"מ למפרך הכי מ"ל לא פסק ומ"ל פסק ודו"ק:

1) הקדמה First

a) משך לוקח חמריו של מוכר והכניסן לתוך ביתו והתבואה על גבן – ברייתא

רישא	קודם פריקה	פסק עד שלא מדד לא קנה	מדד עד שלא פסק לא קנה
סיפא	לאחר פריקה	פסק עד שלא מדד קנה	מדד עד שלא פסק לא קנה

2) הקדמה Second

a) הנחה in the ברייתא counts as a פריקה

b) הנחה says the מדידה in the ברייתא was done in a way that also counts as a רשב"ם

c) הנחה says the מדידה in the ברייתא was done in a way that doesn't count as a תוספות

3) גמרא

a) ברייתא of the סיפא to the קשיא

i) מכדי פירקן קתני (דהויא הנחה) מה לי פסק מה לי לא פסק

b) תירוץ

i) פסק סמכא דעת' לא פסק לא סמכא דעת'

ii) for there to be a סמיכות דעת there needs to be רשות לוקח in פירות for קנין חצר as well as a הנחה

4) הנחה as understood by רשב"ם who holds that the מדידה in the ברייתא was a

רישא	קודם פריקה (דליכא הנחה מצד פריקה)	פסק (סמכי) עד שלא מדד (דליכא שום הנחה) לא קנה	מדד (דאיכא הנחה מצד מדידה) עד שלא פסק (דלא סמכי) לא קנה
סיפא	לאחר פריקה (דאיכא הנחה מצד פריקה)	פסק (סמכי) עד שלא מדד קנה (דמיהת איכא הנחה מצד פריקה)	מדד (דאיכא הנחה בין מצד פריקה בין מצד מדידה) עד שלא פסק (לא סמכי) לא קנה

5) הנחה as understood by תוספות that the מדידה in the ברייתא wasn't a

רישא	קודם פריקה (דליכא הנחה מצד פריקה)	פסק (סמכי) עד שלא מדד (דליכא שום הנחה) לא קנה	מדד (דאף מצד מדידה ליכא הנחה) עד שלא פסק (דלא סמכי) לא קנה
סיפא	לאחר פריקה (דאיכא הנחה מצד פריקה)	פסק (סמכי) עד שלא מדד קנה (דמיהת איכא הנחה מצד פריקה)	מדד (דאיכא הנחה מיהת מצד פריקה) עד שלא פסק (לא סמכי) לא קנה

6) מהרש"א

a) שאלה

i) Why does תוספות disagree with רשב"ם and assume that the מדידה in the ברייתא wasn't a הנחה

b) First תשובה

i) for סיפא and in the רישא both in the דין teaches the same מדר ולא פסק – רשב"ם – namely that לא קנה where there is הנחה and no דעת

ii) While for רישא teaches that לא קנה where there is neither הנחה nor דעת – סמיכות דעת – while פסק in the מדר ולא פסק – תוספות for סיפא teaches that לא קנה where there is no דעת but there is הנחה

c) Second תשובה

i) For מכדי פירקן קתני (דהויא הנחה) that קשיא the גמרא רשב"ם should have asked its based on מדידה the הנחה where there is רישא but also for the פריקה based on סיפא where there is לא פסק – מה לי פסק מה לי לא פסק – not only for the

דף פו.

רשב"ם ד"ה לצדדין

[דף פו עמוד א] בפרשב"ם בד"ה לצדדין כו' דהא אפילו גסה לר"ש בהגבהה ולא כו' עכ"ל כצ"ל:

דף פו:

סוגיא דכור בשלשים חלק א' תוספות ד"ה ראשון ראשון קנה

[דף פו עמוד ב] בתוס' בד"ה ראשון ראשון קנה פ"ה דלא כו' דאיכא לאוקמא כשנתמלאת המדה ואין נראה לר"י כו' עכ"ל אין זה פ"ה שלפנינו שפירש דאיכא לאוקמא כשהקנה לו כל התבואה מיירי דקני ליה רשותא כו' מיהו גם זה קצת דחוק דלא הוה דומיא דרישא דראשון ראשון קנה דאיירי השתא לפי סברת המקשה בכור אני מוכר לך ביחד ודו"ק:

1) First דף פה: at איבעיא – הקדמה

a) כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או לא

2) ארבע מדות במוכרין - דף פה: at ברייתא

בבא א' – במדה דסרסור משנתמלאה מדה קונה לוקח
בד"א (הראשון) בבבא א' במדה שאינה של שניהם – אבל בבבא ב' דינו כדלהלן
בבא ב' – אם היתה מדה של אחת מהן ראשון ראשון קנה כלומר דבמדה דמוכר לא קנה לוקח ובמדה דלוקח קנה לוקח
בד"א (השני) בין בבבא א' בין בבבא ב' ברשות הרבים או בחצר שאינו של שניהם אבל בבבא ג' ובבבא ד' דינו כדלהלן
בבא ג' – ברשות מוכר לא קנה לוקח
בבא ד' – ברשות לוקח קנה לוקח

3) דף פה: at גמרא

a) רב ושמואל

כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו מוכר כל זמן דלא נמדד סאה אחרונה לפי שהקפיד מוכר דליהוי חד מקח לכל הכור

b) רשב"ם as explained by רב ושמואל to קשיא

i) הרי ברישא דברייטא בבבא ב' במדה של לוקח ראשון ראשון קנה לוקח אף לפני שנתמלאה

ii) And presumably the כור ביחד בריתא deals with a מוכר who was selling the same as רב ושמואל

c) the תירוץ of the גמרא isn't relevant here

4) רשב"ם

a) לוקח is that says that a סיפא in בבא ד' from קשיא asks its גמרא that the ייש גורסין רשות לוקח in קונה

b) סיפא in בבא ד' because ייש גורסין as saying רשב"ם quotes תוספות might be dealing with a case where נתמלאה המדה

5) מהרש"א

a) קשיא to a סיפא in בבא ד' this way: ייש גורסין the מפריך is ספרים in our רשב"ם כור ביחד because בבא ד' רב ושמואל wasn't selling מוכר where the

b) But this מהלך for רשב"ם in our ספרים is דוחק because we've established also for כור בריתא that the גמרא assumes that the קשיא of רשב"ם that the

סוגיא דכור בשלשים חלק ב' בא"ד בהדי בבא דסרסור

בא"ד בהדי בבא דסרסור וליתני בר"ה כו' וברשות לוקח כו' עכ"ל דהא אי איירי דוקא בנתמלא ברשות לוקח ודאי דמהני נמי בסרסור דלא גרע רשות לוקח מר"ה ורשות שאינו של שניהם אבל אבבא דמדה של אחד מהם דראשון כו' לא ה"מ למיתני ברשות לוקח דא"כ במדה של מוכר ברשות לוקח קנה מוכר ותפשוט אבעיין מדה של לוקח ברשות מוכר דתלמודא משוה להו ומה שכתב מהרש"ל שפירש וליתני כו' שכתבו התוס' היינו דליתני בד"א בר"ה כו' וברשות לוקח קודם הבד"א הראשון עכ"ל שיהיה קאי וברשות לוקח אמדה דסרסור לחוד ומיהו זהו דוחק דליתני האי בד"א בר"ה כו' קודם הבד"א הראשון דא"כ בתר דמדה של אחד מהם ראשון כו' וצריך למיתני שוב בד"א בר"ה כו' ונ"ל דהכי פריך לרב ושמואל דאי בשנתמלאה איירי א"כ ליתני בר"ה כו' וברשות לוקח דהכי דינא במדת סרסור ואי משום דמדה של אחד מהם ראשון כו' דקתני מקמיה לא תני בתר הכי

ברשות לוקח א"כ תפשוט לרב ושמואל מהך ברייתא דמדה של מוכר ברשות לוקח לא קנה מוכר והכלי בטל לגבי רשות ודו"ק:

- 1) תוספות to קשיא – by saying that 'ד' בבא isn't a קשיא for being מפרך רשב"ם to קשיא – תוספות because רב ושמואל can say that 'ד' בבא deals with המדה רב ושמואל

- a) Note that 'ד' בבא deals with רשות לוקח
- b) If to avoid a קשיא from 'ד' בבא there was – בבא ד' – then instead of there being a separate 'ד' בבא – the ברייתא should have expanded the second דברים אמורים to include רשות לוקח in addition to רשות and קונה where קונה is לוקח – since if קונה is לוקח – חצר של שניהם רשות הרבים in נתמלאה המדה – רשות לוקח in נתמלאה המדה if קונה he's כל שכן it's a רבים

בבא א' – במדה דסרסור (שאינה של שניהם) משנתמלאה מדה קונה לוקח בד"א (הראשון)
בבא א' במדה שאינה של שניהם – אבל בבבא ב' דינו כדלהלן
בבא ב' – אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה כלומר דבמדה דמוכר לא קנה לוקח ובמדה דלוקח קנה לוקח
בד"א (השני) בין בבבא א' בין בבבא ב' ברשות הרבים או בחצר שאינו של שניהם או ברשות של לוקח אבל בבבא ג' בבבא ד' דינו כדלהלן
בבא ג' – ברשות מוכר לא קנה לוקח
בבא ד' – ברשות לוקח קנה לוקח

- 2) מהרש"א and מהרש"ל

- a) תוספות of קשיא to קשיא
- i) בבא א' as well as בבא ב' applies to the second דברים אמורים
- ii) it follows that the ברייתא couldn't have expanded the second דברים אמורים to include the רשות of the לוקח because then
- (1) for the ברייתא רב ושמואל (which besides saying that בבא ב' that (במדה דמוכר לא קנה לוקח also says that במדה דלוקח קנה לוקח כליו של "רשות לוקח בטל לגבי כלי" מוכר ברשות לוקח לא קנה לוקח דמוכר"
- (2) And based on the ברייתא רשות בטל לגבי כלי the פושט would indirectly also be פושט the כלי של מוכר (which the גמרא compares to כלי של מוכר on איבעיא the result with – רשות מוכר בטל לגבי כלי דלוקח) on the basis that (ברשות לוקח that קנה לוקח
- b) מהרש"א of תירוצ
- i) This itself is the פרכא of תוספות רשב"ם
- (1) נמתלאה בבא ד' רב ושמואל can say that רשב"ם can't be correct that המדה
- (2) because if so רב ושמואל would have to explain that the ברייתא isn't מרחיב the second דברים אמורים as we've proposed because the ברייתא doesn't want to רשות בטל לגבי כלי that פושט
- c) מהרש"ל of תירוצ
- i) נמתלאה המדה בבא ד' רב ושמואל can say that רשב"ם can't be correct that

ii) because if so רב ושמואל would have to explain why the ברייתא doesn't expand the second דברים אמורים to include the רשות of the לוקח

iii) and

(1) it wouldn't be a תירוץ for רב ושמואל that this would result in the ברייתא being רשות בטל לגבי כלי פושט

(2) because the ברייתא

(a) could place the second דברים אמורים right after 'א בבא to teach that 'א ברשות הרבים או בחצר שאינו של שניהן או ברשות של לוקח ובד"א (הראשון) בבא 'א (but not 'ב בבא) deals also ברשות לוקח (so that 'ב בבא teaches nothing about ברשות לוקח כליו של מוכר ברשות לוקח)

(b) and place what was the first דברים אמורים as a הקדמה to 'ב בבא to teach that 'ב בבא is different from 'א בבא because it doesn't deal with a מדה שאינה של שניהם

בבא 'א – במדה דסרסור (שאינה של שניהם) משנתמלאה מדה קונה לוקח בד"א (השני) בבבא 'א ברשות הרבים או בחצר שאינו של שניהן או ברשות של לוקח ובד"א (הראשון) בבבא 'א במדה שאינה של שניהם – אבל בבבא 'ב דינו כדלהלן
בבא 'ב – אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה כלומר דבמדה דמוכר לא קנה לוקח ובמדה דלוקח קנה לוקח
בבא 'ג – ברשות מוכר לא קנה לוקח

3) מהרש"א

a) מהרש"ל to קשיא

i) For the שיטה of מהרש"ל there would be the דוחק that the ברייתא would need a third דברים אמורים after 'ב בבא to teach that 'ב בבא deals only בר"ה and בר"ר (בבא 'א) and not in רשות לוקח (as in expanded 'א בבא) and not in רשות מוכר (as in 'ג בבא)

בבא 'א – במדה דסרסור (שאינה של שניהם) או במדה של לוקח משנתמלאה מדה קונה לוקח בד"א (השני) בבבא 'א ברשות הרבים או בחצר שאינו של שניהן או ברשות של לוקח בד"א (הראשון) בבבא 'א במדה שאינה של שניהם או במדה של לוקח שנתמלאה – אבל בבבא 'ב דינו כדלהלן
בבא 'ב – אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה כלומר דבעל המדה קנה במה דברים (השלישי) בבבא 'ב ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהם אבל בבבא 'ג דינו כדלהלן
בבא 'ג – ברשות מוכר לא קנה לוקח

דף פז.

רשב"ם ד"ה אי מדה דלוקח

[דף פז עמוד א] בפרשב"ם בד"ה אי מדה דלוקח היא וליקני ליה כליו כו' עכ"ל דליכא למימר דאירי ברשות מוכר דא"כ היינו בעצמה אבעיין דלעיל ותפשוט מהכא דלא קנה לוקח וק"ל:

תד"ה מי כאן תנא

תוס' בד"ה מי כאן תנא דליתנייה לרב מדות כו' עכ"ל היינו כגירסת ר"ת כמו אתנייה לרב בפרק כ"ה דמשמע דהוא שנה לרב ור"ש מגיה דאתנייה רב בלא למ"ד דמשמע דרב שנה לו וק"ל:

דף פז:

משנה השולח את בנו אצל חנוני

[דף פז עמוד ב] במשנה השולח את בנו אצל חנוני ומדד לו באיסר שמן כו' כצ"ל וכ"ה ברי"ף וברא"ש וכן מוכח מפרשב"ם שכתב ואם תאמר ולתנייה לפונדיון כו' ועיין במהרש"ל:

רשב"ם ד"ה כדשמואל

בפרשב"ם בד"ה כדשמואל כו' ואף על גב דתניא כוותיה דשמואל בפרק ד' דנדרים בהליכה חייב בה עכ"ל הוא מגומגם לכאורה ובדפוס חדש מחקו כל זה מפרשב"ם ויש לקיים פירושים הישנים דרצה לומר ואף על גב דתניא כוותיה דשמואל בעי תלמודא לאוקמא פלוגתא דהכא אליביה ובפי' אחר בדפוס הגיהו בהליכה חייב בה בחזירה פטור דהשתא יש לפרש דאע"ג דבחזירה דהתם פטור שהיא על ידי בן דעת הכא בחזירת התינוק חייב כיון שאינו בן דעת וק"ל:

תד"ה אלא צלוחית

תוס' בד"ה אלא צלוחית כו' הכי נמי דהוה פטור הס"ד ואח"כ מ"ה וכגון שנטלה חנוני כו' כצ"ל:

תד"ה אי הכי

בד"ה אי הכי אימא כו' ורבה ורב יוסף סברי בזמן שצלוחית כו' שהביאה מבית אביו עכ"ל ותלמודא לעיל ניתא ליה לאוקמא בהכי משא"כ הכא לרבה ורב יוסף דלא הוי סיפא דומיא דרישא וק"ל:

דף פח.

רשב"ם ד"ה ור' יהודה סבר

[דף פח עמוד א] בפרשב"ם בד"ה ור' יי סבר כו' בהמפקיד הא דאמר רבא שואל שלא מדעת גזלן הוי היינו לרבנן דהכא עכ"ל רצה לומר דלכך ליכא לאקשוויי הכא אהך דרבה דהתם תנאי היא כדמקשינן לעיל ודו"ק:

רשב"ם ד"ה והני מילי דקייצי

בד"ה וה"מ דקייצי כו' נראה בעיני דלאו דוקא כנושא שכר דא"כ לא כו' עכ"ל מהך סוגיא דפ' האומנין ודאי מוכח דמפני שהוא כנושא שכר אסיפא קאי וכמ"ש התוס' לעיל וכמ"ש מהרש"ל אבל בדברי רש"י בפרק ה' דנדרים משמע שהוא מפרש לה כפרשב"ם דהכא

דקאי ארישא וצריך לומר לפירושה דמשמע להו דקאי נמי ארישא מדקאמר מפני שהוא כנושא שכר ואי לא הוה קאי רק אסיפא לחוד הל"ל פטור מפני שאינו אלא כנושא שכר ותו לא מידי ודו"ק:

רשב"ם ד"ה סטין

בד"ה סטין חיטין בלשון יון כו' עכ"ל והוא דחוק למאי דמוקי לה בכלי הלח ובערוך פי' פירוש אחר מוכר שמן והיינו כלי הלח וק"ל:

דף פח:

סוגיא דהכרעה חלק א' רשב"ם ד"ה וחייב להכריע

[דף פח עמוד ב] בד"ה וחייב להכריע כו' וה"ה לי' לטריין ביחד להכריע טפח כו' ונראה בעיני דלפחות כו' עכ"ל משמע מפירושו דלמעלה לעולם אינו נוהגין יותר הכרע מטפח אבל לקמן גבי תלויה באויר ג' טפחי' משמע דבעי הרחקה כ"כ משום הכרע ג"ט וצריך לומר דהיינו במשקל גדול כדמוקי לה בגרדומי אבל במשקל בעה"ב וחנוני דהכא שוקלין בו בשר לעולם למעלה אינו נוהגין רק טפח וק"ל:

1) משנה

a) וחייב להכריע לו טפח

2) רשב"ם

a) במקום שנהגו להכריע applies משנה The

i) The pan of the scales that holds the thing to be weighed must fall below the pan that holds the משקלות by one טפח for each weighing – regardless of how many ליטריין are to be weighed in that weighing

ii) it follows that to be מכריע 10 ליטריין of בשר by one טפח requires the same amount of additional בשר as is needed for 10 הכרעות of one טפח each for one ליטרא

3) מהרש"א

a) קשיא

i) The תלוי באויר that's משקל says a דף פט. on גמרא The needs to be tall enough to permit the item being weighed to dip three טפחים

b) תירוץ

i) The גרדומי (heavy loads of metals) used to weigh משקל there applies to a large טפח is tall enough for the typical משקל of a חנוני and a הבית – one

סוגיא דהכרעה חלק ב' רשב"ם ד"ה לא ימוד

בד"ה לא ימוד כו' כ"כ א"נ משום שמודד לו בריות ובדקה מודד יותר וכשמודד בגסה מפסיד הקונה עכ"ל וכן נראה לי להגיה פירושים הישנים וכה"ג פי' רשב"ם ג"כ לקמן בשוקל שא"א שלא ישקול לו בריות כו' ע"ש ודו"ק:

- 1) הקדמה
 - a) קב and סאה refers to measurements of volume and is done by מדידה
 - b) משקלות refers to measurements by weight and is done by משקל
- 2) משנה
 - a) "מקום שנהגו למוד בדקה לא ימוד בגסה – ובגסה לא ימוד בדקה"
- 3) מהרש"א according to the גרסא of רשב"ם
 - a) A מוכר can't be מצמצם and with each measurement of volume needs to give the לוקה somewhat more than what the לוקה paid for
 - b) It follows that if the מוכר is מודד a product with many small קבים (בדקה) this benefits the לוקה – and if the מוכר is מודד a product with fewer larger סאין (בגסה) this benefits the מוכר
 - c) See פירוש ד"ה לא יאמר שקול לי אחת at דף פט. on רשב"ם regarding weights

תד"ה וקללם

תוס' בד"ה וקללם כו' במסכת מגילה דקורין קללות שבת"כ לפני עצרת עכ"ל והוא ראייה לפר"י דהא אנן לא עבדינן הכי דאנן קורין במדבר לפני עצרת וע"כ אית לן למימר כדי להפסיק בין קללות לעצרת ה"נ אית לן למימר דקורין נצבים לפני ר"ה כדי להפסיק בקללות כדי תבא דכי הדדי מתניין התם וק"ל:

- 1) רבינו נסים
 - a) the פרשיות are arranged to be קורא the קללות of פרשת נצבים before ראש השנה so that יתמו שנה וקללותי
- 2) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Our גמרא considers as קללות only those in פרשת בחוקותי and פרשת כי תבא
 - b) מהרש"א as explained by ר"י of תירוצ'
 - i) It's in fact because פרשת נצבים has no קללות that we're קורא this פרשה in the year that's ending to separate the קללות of כי תבא (that comes before נצבים) from the new year
 - ii) proof as explained by מהרש"א
 - (1) a ברייתא at עזרא says מגילה לא: at ברייתא (1) לפני ראש השנה should be read כי תבא of קללות – and לפני שבועות should be read כי תבא of קללות
 - (2) now
 - (a) for בחוקותי the word "לפני" means "separated from" because במדבר is placed before שבועות to separate the קללות of בחוקותי from שבועות

- (b) In the same way for ראש השנה the word "לפני" means “separated from” because נצבים is placed before ראש השנה to separate the קללות of תבא from the new year

דף פט.

סוגיא דהכרעה חלק ג' רשב"ם ד"ה אלא שוקל

[דף פט עמוד א] בפרשב"ם בד"ה אלא שוקל כו' ובמקום שמכריעין נותן שלשה רביעית באחת כו' עכ"ל וה"ה דבמקום שאין מכריעין יכול לעשות כן אלא דלרבותא נקט בגוונא דלעיל וכ"ה בנ"י ע"ש:

1) ברייתא

הי' מבקש ממנו בשר במשקל שלשה רבעי ליטרא – לא יאמר לוקח למוכר שוקל לי שלשה רבעי ליטרא כל רביע ליטרא בפני עצמו – אלא שוקל במשקל ליטרא בצד אחד ומניח משקל רביע ליטרא עם הבשר בצד שני

2) בשר ליטרא of $\frac{3}{4}$ – three possible ways to weigh – הקדמה

- three separate weighings of $\frac{1}{4}$ ליטרא each – the לוקח can't demand this method because the מוכר can't be מצמצם for each weighing and the לוקח is unfairly מרויח three times
- one weighing of $\frac{3}{4}$ of a ליטרא of בשר plus a משקל of $\frac{1}{4}$ ליטרא against a משקל of one $\frac{1}{4}$ ליטרא – this is מפסיד the מוכר in a טפה שמכריעין טפה because he has to be מכריע a טפה not only for the בשר but also for the $\frac{1}{4}$ of a ליטרא additional משקל that he added to the side of the בשר
- one weighing of $\frac{3}{4}$ of a ליטרא of בשר against double משקלות of $\frac{1}{2}$ ליטרא and $\frac{1}{4}$ ליטרא that add up to $\frac{3}{4}$ ליטרא

3) ברייתא

- The מוכר uses the second method

4) רשב"ם

- In a טפה שמכריעין טפה the מוכר can use the third method and not suffer the to the מוכר would have from the second method by having to be מכריע for an additional $\frac{1}{4}$ ליטרא as pointed out earlier

5) מהרש"א

- It's a פשיטות that the מוכר can also use the third method in a טפה שמכריעין טפה
- מקום emphasizes the חידוש that the מוכר can use the third method in a מקום even though the second method would substantially benefit the לוקח by requiring הכרעת טפה for an additional $\frac{1}{4}$ ליטרא

סוגיא דהכרעה חלק ד' רשב"ם ד"ה ונותן הכרע אחד לכולן

בד"ה ונותן הכרע א' לכולן משום דא"א לצמצם כו' עכ"ל לאו משום הכרע דבלא הכרע נמי איכא האי טעמא דשוקל לו כ"א משום דא"א לצמצם וכמ"ש לעיל במקום שאין מכריעין עסקינן דאי כו' ע"ש:

1) ברייתא

הי' מבקש ממנו עשר ליטרין לא יאמר לו שקול לי אחת אחת והכריע אלא שוקל לו כולן בבת אחת ונותן הכרע אחד לכולן

2) רשב"ם

a) משום דאי אפשר לצמצם ומפסיד המוכר

3) מהרש"א

a) This 10 מכריע is the מקור of the דין that רשב"ם mentioned in חלק א' that to be 10 of בשר by one טפה requires the same amount of additional בשר as is needed for 10 הכרעות of one טפה each for one ליטרא – and this is why a מוכר can do one טפה of 10 הכרעות instead of 10 ליטרין for each of 10 weighing of one טפה since this affects neither the מוכר nor the לוקח

b) במקום שאין מכריעין here adds that the ברייתא also teaches the רבותא that even רשב"ם the מוכר can do one weighing for 10 ליטרין to avoid the ריוח the לוקח would have for 10 non-weighings of one ליטרא each

c) Compare the ברייתא in חלק ג' where רשב"ם similarly says that ברייתא also deals with מקום שאין מכריעין טפה

סוגיא דהכרעה חלק ה' רשב"ם ד"ה י"ב טפחים

בד"ה י"ב טפחים ד' טפחים הקנה כו' במהרש"ל ולפ"ז לא דק מה שכתב כדי שלא יגע בגג כו' עכ"ל ע"ש וכן יש להקשות גבי מ"ש וגבוה מן הארץ ג' טפחים שלא יגע בקרקע כו' וק"ל:

1) ברייתא

a) The נפש that is the fixed center of a scale must be at least three טפחים below the ceiling and at least three טפחים above the ground

2) רשב"ם part 1

a) The reason is so that during הכרעות – the קנה which is the crossbar needs to have room to go up or down three טפחים without obstruction

3) רשב"ם part 2

a) The קנה needs to be four טפחים long – two on each side of the נפש

4) מהרש"ל

a) קשיא

i) If so, the maximum possible הכרע – when the קנה is vertical – is two טפחים so the most free room to the ceiling that's needed for הכרע is two טפחים when the קנה is totally vertical

5) מהרש"א

- a) could also have noted that the most free room to the **floor** that's needed for הכרע is also two טפחים when the קנה is totally vertical

דף פט:

סוגיא דתומן חלק א' רשב"ם ד"ה תומן (הראשון)

[דף פט עמוד ב] בד"ה וחצי תומן ועוכלא כו' תומן שמינית הלוג כו' עכ"ל מהרש"ל מחק כל זה מפרשב"ם וטעמו דהא רשב"ם בפירושו הסכים לפרש דתומן שמינית הקב הוא והוא חצי לוג אבל נ"ל דבהך ברייתא לפירוש התוס' שכתב רשב"ם דגרסינן הכא תומן ועוכלא במדת הלח ע"כ דתומן לא קאי אקב דהא לא הוזכר הכא במדת הלח מדת הקב וע"כ תומן ועוכלא דהכא אלוג קאי ותומן דהכא היינו שמינית הלוג דקתני לקמן גבי מדת הלח וע"כ יש לקיים כל נוסחות ישנות שבפירוש רשב"ם ודו"ק:

1) הקדמה

- a) מדת לח of ד' לוגין and is equal to מדת יבש is קב A

2) Second הקדמה

- a) means תומן – we'll be מבאר if the מדה of תומן is an eighth of a קב or an eighth of a לוג

3) גמרא

ומה משורה וכו' הקפידה עליו תורה קל וחומר להין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית וחצי תומן ועוכלא

4) דפוס ראשון as set out in ד"ה תומן (הראשון) at רשב"ם

- a) וחצי תומן ועוכלא גרסינן בתוספתא תומן [היינו] שמינית הלוג

5) גמרא of the המשך

"אסור לאדם שישא מדה חסירה או יתירה ... אבל עושה הוא סאה ותרקב ... ותומן ועוכלא"

6) ד"ה תומן (השני) at רשב"ם

- a) רבינו חננאל as explained by שמינית שבקב is תומן

7) דפוס ראשון in מהרש"ל

- a) The of גרסא in ד"ה תומן (הראשון) that is תומן is הלוג שמינית הלוג isn't correct because ד"ה תומן (השני) in רשב"ם agrees with חננאל that רבינו חננאל is תומן that's מדת הלח a refers to the גמרא דף צ. at – note by the way that שמינית הלוג –

8) מהרש"א

- a) In ד"ה תומן (הראשון) – ד"ה תומן deals with מדת הלח and it's מסתבר that תומן there means שמינית הלוג – note by the way that at צ. the גמרא refers to a מדת הלח that's 1/8 לוג

- b) In ד"ה תומן (השני) – ד"ה תומן deals with מדת היבש and this is why רשב"ם can agree with רבינו חננאל that תומן is שבקב שמינית

סוגיא דתומן חלק ב' רשב"ם ד"ה תומן (השני)

בד"ה תומן איכא למימר היינו שמינית הלוג כו' ועוכלא מפרש לקמיה א' משמונה כו' קפריך לה כו' ואם שמינית הקב הוא האי לאו קושיא כו' יותר מכפלים ועוד אם שמינית כו' עכ"ל כצ"ל ר"ל דע"כ תומן לאו היינו שמינית הלוג דא"כ מאי האי דקפריך לה כו' דהא שמינית הלוג היינו עוכלא והגהת מהרש"ל בזה מגומגם מיהו כיון דלפום אלו הספרים גרסינן עוכלא אחד משמונה ברובע וכן נראה דכן היה גרסת הטור לשון רשב"ם הוא קשה שכתב שהרי תומן גדול מן העוכלא יותר מכפלים כו' הל"ל התומן גדול מן העוכלא ד' פעמים שהתומן הוא שמינית הקב והעוכלא הוא שמינית הלוג ומצאתי מוגה בפרשב"ם הכא ועוכלא לקמן מפרש א' מחמשה ברובע כו' והיינו כגרסתנו לקמן וע"פ גרסא זו ניחא טפי הכל שהקשה אם תומן שמינית הלוג מאי האי דקפריך כו' משום דטעו אינשי בריבעא דהא הוי שפיר עוכלא גדול מתומן טפי מריבעא שהתומן הוא אינו אלא שמינית הלוג והעוכלא הוא חמישית הלוג ואם תומן שמינית הקב ועוכלא חמישית הלוג הוי שפיר התומן גדול מן העוכלא קצת יותר מכפלים ועוד כו' ותו לא מידי ודו"ק:

1) הקדמה First

- a) מדת לה ד' לוגין – and is equal to יבש קב A – מדת יבש קב A
- b) חצי לוג is שמינית שבקב – and that לוג is one רובע הקב It follows that

2) הקדמה Second

- a) טעו אינשי בריבעא because "תומן ועוכלא לא ליעבד" גמרא asks The

3) דפוס ראשון in רשב"ם

תומן איכא למימר היינו שמינית הלוג דלקמן [או שמינית הקב שהוא לוג אחד] ועוכלא לקמי' מפרש אחד משמונה ברובע [דהיינו שמינית הלוג] וקשיא לי דאם כן כמו שכתוב בספרים שלנו מאי האי דקפריך לקמן תומן ועוכלא לא ליעבד ומשום דטעו אינשי בריבעא קפריך לה [הרי (1)האי פירכא] לאו קושיא שהרי התומן גדול מן העוכלא יותר מכפלים אם [תומן] שמינית הקב הוא דהיינו חצי רובע אלא ה"ג בתוספתא ובפירושי רבינו חננאל

4) with the words in **bold** רשב"ם of פירוש the מגיה is מהרש"ל

תומן איכא למימר היינו שמינית הלוג דלקמן [או שמינית הקב שהוא לוג אחד] ועוכלא לקמי' מפרש אחד משמונה ברובע [דהיינו שמינית הלוג] וקשיא לי דאם כן כמו שכתוב בספרים שלנו מאי האי דקפריך לקמן תומן ועוכלא לא ליעבד ומשום דטעו אינשי בריבעא קפריך לה [הרי (1)האי פירכא] קושיא שהרי התומן גדול מן העוכלא יותר מכפלים אם [תומן] שמינית הקב הוא דהיינו חצי רובע ואם **שמינית הלוג הוא היינו עוכלא ועוד אם שמינית הקב הוא היינו חצי רובע** אלא ה"ג בתוספתא ובפירושי רבינו חננאל

5) מהרש"א

- a) The following additional words in **bold** further explain what רשב"ם means

תומן איכא למימר היינו שמינית הלוג דלקמן [או שמינית הקב שהוא לוג אחד] ועוכלא לקמי' מפרש אחד משמונה ברובע [דהיינו שמינית הלוג] וקשיא לי דאם כן כמו שכתוב בספרים שלנו מאי האי דקפריך לקמן תומן ועוכלא לא ליעבד ומשום דטעו אינשי

ברביעא קפריד לה [הרי (ו)האי פירכא] לאו קושיא שהרי התומן גדול מן העוכלא יותר מכפלים ועוד אם [תומן] שמינית הקב הוא דהיינו חצי רובע ואם שמינית הלוג הוא היינו עוכלא ועוד אם שמינית הקב הוא היינו חצי רובע אלא ה"ג בתוספתא ובפירושי רבינו חננאל

6) מהרש"א of המשך

a) קשיא

i) should have said רשב"ם

"והאי לאו קשיא היא שהרי התומן גדול מן העוכלא ד' פעמים אם [תומן] שמינית הקב הוא [דהיינו חצי לוג ואין עוכלא אלא שמינית שבלוג]"

b) תירוצ

i) There is a גרסא in רשב"ם that עוכלא is בלוג אחד מחמישית – the same as in our גרסא in the גמרא at דף ז. at the beginning of the עמוד – and with this גרסא the of פירוש רשב"ם reads properly as explained this way

תומן איכא למימר דהיינו שמינית הלוג ועוכלא אחד מחמש ברובע [הקב דהיינו אחד מחמש בלוג] וקשיא לי דא"כ מאי האי דקפריד לקמן "תומן ועוכלא לא ליעבד" ומשום דטעו אנשי בריבעא קפריד לה והאי לאו קשיא היא שהרי התומן גדול מן העוכלא יותר מכפלים אם [תומן] שמינית הקב הוא [דהיינו חצי לוג ואין עוכלא אלא חמישית שבלוג ובחצי הלוג איכא ב' חמישיות שלימות ועוד עשירות לוג דהיינו קצת יותר מכפלים] ואם [תומן] שמינית הלוג הוא [תיקשי דהיינו עוכלא]

תוס' בד"ה ובמשורה כו'

תוס' בד"ה ובמשורה כו' וא"ת פשיטא דגזלן גמור הוא כו' עכ"ל אבל לעיל מיניה גבי שלא יטמין משקלותיו כו' לא קשיא להו הכי דפסיקא להו כדמפרש התם לעבור עליו משעת עשייה אלא דגבי במשורה לא אסקי אדעתיהו למימר כי התם וק"ל:

דף צ.

סוגיא דמדת לח חלק א' רשב"ם ד"ה שלישית ההין

[דף צ עמוד א] בפרשב"ם ד"ה שלישית ההין כו' לקמן מפרש למה התקינו עכ"ל ק"ק דמאי קשיא ליה בשלישית ההין דהויא דכוותיה קב במדת היבש אבל לא בא לפרש לקמן למה תקנוה אלא ארביעית ההין דלא הוה דכותיה במדת היבש משום דטעו אנשי בריבעא ויש ליישב ודו"ק:

1) גמרא

a) מדות יבש need to correspond with מדות לח

b) A מדה must be more than one fourth larger than the next smaller מדה in order that there be no טעות between the larger מדה and the smaller מדה

א'	יבש		לח
ב'	סאה	6 קבין	
ג'	תרקב = $\frac{1}{2}$ סאה	3 קבין = 12 לוגין	הין
ד'	חצי תרקב = $\frac{1}{4}$ סאה	1-1/2 קבין = 6 לוגין	חצי הין
ה'	קב = $\frac{1}{6}$ סאה	קב = 4 לוגין	שלישית הין
ו'	(לא הוי דכוותי שלש רבעי קב דטעי בריבעא לגבי קב)	3 לוגין	רביעית ההין

2) גמרא

a) קשיא

i) "שלישית ההין (שורה ה') רביעית ההין (שורה ו') לא לעבד"

b) The תירוצ of the גמרא isn't relevant here

3) מהרש"א

a) It must be that the גמרא accepts that in line ה' there was a מדה of שלישית ההין – since לח corresponds to the מדה of קב ביבש – and the next larger מדה for יבש in line ד' – which is חצי תרקב (6 לוגין) – is more than a קב larger than ריבעא (4 לוגין)

b) The גמרא means to be מפרש

i) why there is a מדה of רביעית ההין in line ו'

ii) even though there is no מדה of קב שלש רבעי in line ו' because a קב (4 לוגין) is only $\frac{1}{4}$ larger than שלש רבעי קב (3 לוגין)

4) רשב"ם ד"ה שלישית ההין

a) "לקמי' מפרש למה התקינו שיעשו שלישית ההין"

5) מהרש"א

a) רשב"ם to קשיא

i) We've established that the גמרא is מפרש only why there is a מדה of רביעית ההין

סוגיא דמדת לח חלק ב' רשב"ם ד"ה רביעית ההין

בד"ה רביעית ההין היינו ג' לוגין והא דלא עבד נמי חצי רביעית ההין כו' משום דאתי כו' דהיינו ב' לוגין כו' עכ"ל וקשה דאכתי אמאי לא עבדי במדת הלח חצי שלישית ההין דהיינו ב' לוגין דהויא דכוותיה במדת היבש חצי הקב דהא ליכא ביה למטעי ולוג ומחצה נמי לא תהוי משום דהוי איכא למטעי בגופיה וצ"ע:

א'	יבש		לח
ב'	סאה	6 קבין	
ג'	תרקב = $\frac{1}{2}$ סאה	3 קבין = 12 לוגין	הין
ד'	חצי תרקב = $\frac{1}{4}$ סאה	$1\frac{1}{2}$ קבין = 6 לוגין	חצי הין
ה'	קב = $\frac{1}{6}$ סאה	קב = 4 לוגין	שלישית הין
ו'	(לא הוי דכוותי שלש רבעי קב דטעי בריבעא לגבי קב)	3 לוגין	רביעית ההין
ז'	חצי קב	2 לוגין	(לא הוי דכוותי חצי שלישית הין)
ח'		1.5 לוגין	(חצי רביעית הין לא עושין דטעי בחצי קב דיבש דהיינו 2 לוגין וגדול בריבעא ומחליף)

1) רשב"ם ד"ה רביעית ההין (הראשון)

a) קשיא

i) In line 'ח in the table – why was there no בלח חצי רביעית הין (1.5 לוגין)

b) תירוץ

i) this חצי רביעית הין (2 לוגין) in line 'ז that is only a larger than the 1.5 לוגין of בלח חצי רביעית הין in line 'ח

2) מהרש"א

a) קשיא

i) In line 'ז why was there no חצי שלישית ההין בלח (2 לוגין) that can't be confused with a רביעית ההין (3 לוגין) in line 'ו

ii) חצי שלישית ההין בלח larger than ריבעא (3 לוגין) רביעית ההין is more than a ריבעא (2 לוגין) – and this חצי שלישית ההין of מדה would correspond in line 'ז with the חצי קב of מדה

iii) note that to make this חצי שלישית ההין בלח (2 לוגין) would also have the advantage that

(1) to explain why there is no חצי רביעית ההין in line 'ח (1.5 לוגין) there'd be no need to say that the reason is to avoid confusion with חצי קב of מדת יבש in line 'ז (2 לוגין)

(2) but we could say more directly that the reason is to avoid confusion with חצי שלישית ההין of מדת לח itself (also 2 לוגין) on line 'ז

סוגיא דמדת לח חלק ג' תוספות ד"ה במקדש

תוס' בד"ה במקדש כו' למדוד בלוגין לחצי הין ו' לוגין כו' עכ"ל חצי הין כדי נקט דבחצי הין לא שייך למגזר אלא אגב אינך נקט לה וק"ל:

1) גמרא

a) קשיא

i) שלישית ההין רביעית ההין לא לעביד

2) תוספות

a) קשיא

- i) הרי היו צריכין במקדש למוד שלישית ההין לאיל ורביעית ההין לכבש
- b) תירוצ
- i) שלישית ההין - could be measured by using the מדה for a לוג 6 times
 רביעית ההין could be measured by using the מדה for a לוג 4 times and
 could be measured by using the מדה for a לוג 3 times
- 3) מהרש"א
- a) קשיא
- i) חצי ההין of מדה was needed never asked why a תוספות
- b) תירוצ
- i) תוספות adds how a חצי ההין could be נמדד with a מדה for a לוג because
 anyway needs to explain how a שלישית ההין and רביעית ההין could be נמדד with
 a לוג for a מדה

רשב"ם ד"ה דלא ליהוי

בד"ה דלא ליהוי כו' כ"א שתות והוא לא ידע ומכר כמו כו' עכ"ל ר"ל שלא יתוודע לו לעולם שיתבע אונאתו והלוקח נמי לא יתוודע לו לעולם שהמוכר לא ידע בהוספה אלא שהיה סובר שזלזל במקחו ומהרש"ל דחק בזה לאין צורך ואין להאריך וק"ל:

- 1) הקדמה First
- a) תגר to avoid הפסד aren't enlarged by more than a sixth מדות
- 2) הקדמה Second
- a) המשתכר אל ישתכר יותר משתות
- 3) ביאור – רשב"ם
- a) If a תגר arrives from עיר אחרת and "והוא לא ידע" about an increase in מדות and sells at his regular price – so long as the increase in מדות is by a sixth or less he'll be at most his שתות profit – but if the increase is more than a שתות he'll also be part of his מפיסיד
- 4) מהרש"ל
- a) by רשב"ם "והוא לא ידע" in לשון עבר (with a קמץ followed by a פתח) means that the תגר didn't know about the change in מדות when he bought and paid for his סחורה – but he became aware of the change before he sold his סחורה – this explains why he has no טענת אונאה against the לוקח
- 5) מהרש"א
- a) It's a דוחק to say that the מוכר realized the change in מדות and still sold at the same price he had intended for the smaller original מדות
- b) means רשב"ם "והוא לא ידע" as a לשון עתיד (with a צירי followed by a פתח) meaning the תגר might never learn that the מדות are larger and as a result he might never claim that he was נתאנה

c) קשיא

i) but the **לוקח** does know about the larger מדות – won't he recognize that the תגר was נתאנה

d) תירוץ

i) not necessarily – he might think that the תגר has his own reason to sell cheaply

תד"ה במקדש

תוס' בד"ה במקדש כו' למדוד בלוגין לחצי היין ו' לוגין כו' עכ"ל חצי היין כדי נקט דבחצי היין לא שייך למגזר אלא אגב אינך נקט לה וק"ל:

סוגיא דמדת לח חלק ג' See

תד"ה והשקל עשרים

בד"ה והשקל עשרים כו' מה שיש לדקדק בדבריהם שם בפ"ק דבכורות ע"ש בחידושינו:

דף צ:

רשב"ם ד"ה ושמע מינה מוסיפין

[דף צ עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה וש"מ מוסיפין כו' לכל חלק שמונה שקלים ודינר כו' והוי נ"ח סלעים ודינר עכ"ל ולא דק עוד בשליש דינר לכל חלק וק"ל:

1) הקדמה

a) דינרי a שקל is four

2) רשב"ם

a) 8-1/3 שקלים is the same as 8 שקלים and a דינר because 1/3 of a שקל is equal to one דינר

3) מהרש"א

a) actually 1/3 of a שקל is equal to 1-1/3 דינר

דף צא.

[דף צא עמוד א] גמרא מארץ ישראל לח"ל כו' ותהום כל העיר כו' הזאת נעמי מאי הזאת נעמי כו' כ"ה בילקוט והוא מלתא באנפי נפשיה וק"ל:

תד"ה חד אמר

תוס' בד"ה חד אמר כו' וא"ת מאי אריא ביצים אפילו שאר דברים כו' עכ"ל וה"ה דה"מ להקשות מאי אריא על חד תרי אפי' יותר משתות נמי וק"ל:

הדרן עלך המוכר את הספינה